

2019

Integrationsfrämjande program för Hangö och Raseborg 2019–2023

Antaget av Hangös fullmäktige 14.5.2019
Antaget av Raseborgs fullmäktige 20.5.2019

HANGON KAUPUNKI
HANGÖ STAD

RASEBORG
RAASEPORI

INTEGRATIONSPROGRAM 2019–2023 FÖR HANGÖ OCH RASEBORGS STAD

I. INLEDNING	3	2.3. Utbildning	21
I.1. Målsättning med integrationsprogrammet	4	2.3.1. Småbarnspedagogik	21
I.2. Grunderna för integrationsprogrammet	4	2.3.2. Grundläggande undervisning och förberedande undervisning	22
I.3. Arbetsgruppen för integrationsprogrammet	5	2.3.3. Finska/svenska som andra språk, undervisning i det egna modersmålet och stödundervisning	22
I.4. Statistik över invandring i Hangö och Raseborg	6	2.3.4. Ungdomar som har överskridit grundskoleåldern utan att slutföra lärokursen	23
I.5. Centrala termer	9	2.3.5. Utbildning för vuxna	24
I.6. Social-, hälsovårds- och landskapsreformen	10	2.4. Fritidsavdelningen	25
2. INTEGRATIONSFRÄMJANDE TJÄNSTER I HANGÖ OCH RASEBORG: VERKSAMHET, ANSVARS- OCH ARBETSFÖRDELNING MELLAN OLIKA MYNDIGHETER OCH SEKTIONER	12	2.5. Stadsutvecklingsavdelningen i Raseborg: Information och Kulturtjänster	26
2.1. Västra Nylands invandrantjänst	12	2.6. Invandrarrådet i Raseborg	27
2.1.1. Invandrarbyråns uppgifter och verksamhetsformer	13	2.7. Folkpensionsanstalten, FPA	27
2.1.2. Flyktingmottagning	13	2.8. Arbets- och näringsbyråns integrationstjänster	28
2.1.3. Ekonomiska ersättningar för flyktingmottagning och ordnandet av integrationstjänster	14	2.8.1. Inledande kartläggning	28
2.1.4. Integrationsprocessens inledande skede	14	2.8.2. Integrationsplan	29
2.1.5. Tolkstjänster	15	2.8.3. Sysselsättning av invandrare	29
2.1.6. Tjänster för papperslösa personer i Hangö och Raseborg	16	2.8.4. TE-tjänsterna och integrationsutbildning	29
2.1.7. Mottagningscentralerna i Hangö och Raseborg	17	2.8.5. Utveckling av nätverksarbete	30
2.2. Social- och hälsovårdstjänster	17	2.9. Tredje sektorn	30
2.2.1. Socialservice	17	2.9.1. Resursbanken-projektet	31
2.2.2. Hälsovårdstjänster	18	2.9.2. WAU r.f. - FC-Slimmit	31
2.2.3. Mental- och missbrukarvård	18	2.9.3. Mannerheims barnskyddsförbunds vänverksamhet för kvinnor	31
2.2.5. Sysselsättningstjänster i Hangö och Raseborg	20	3. UTVECKLINGSMÅL OCH ÅTGÄRDSPLANER FÖR INTEGRATIONSARBETET I HANGÖ OCH RASEBORG 2019–2023	32
2.2.6. Äldre-service	21	4. KÄLLFÖRTECKNING OCH VIKTIGA LÄNKAR	36
		5. BILAGOR	37

1.

Inledning

De första kvotflyktingarna anlände till det nuvarande Raseborg år 1990. Det var en grupp på 33 personer från den Irakiska delen av Kurdistan som flydde krig och förföljelse. Sedan dess har man i Raseborg och Hangö tagit emot och integrerat runt 450 kvotflyktingar. Dessa personer har varit kurder från Irak och Iran, kosovoalbaner, flyktingar från Myanmar (Burma), irakier, syrier, personer från Afghanistan, Jemen, Eritrea och Somalia. Invandring i Hangö och Raseborg handlar dock om så mycket mer än kvotflyktingmottagning. Orsakerna till att man kommer till Finland som invandrare är vanligtvis på grund av arbete, familjeband, studier och först på fjärde plats; behov av internationellt skydd.¹

Invandrarnas behov av integrationstjänster och deras förutsättningar att integreras är olika. Kvotflyktingar och personer som kommit som asylsökande kan, speciellt under den första tiden i Finland, ha behov av ett intensivt och omfattande stöd, medan personer som kommit genom arbetskraftsinvandring eller på basen av familjeband kan främst behöva handledning och information om hur man använder sig av olika kommunala och statliga tjänster. Stödbehovet är dock alltid individuellt, även en person med flyktingbakgrund kan snabbt lära sig att sköta sina ärenden självständigt medan en person som invandrat pga. familjeband kan behöva ett omfattande stöd t.ex. vid skilsmässa. Gemensamt för alla invandrare är att man i början av sin integrationstid bör erbjudas möjligheter att studera något av de inhemska språken, samt möjligheter att bli bekant med den finländska kulturen och med det omgivande samhället.

¹ Finlands befolkningsförbund.

I.1. MÅLSÄTTNING MED INTEGRATIONSPROGRAMMET

Integrationsprogrammet kan ses som en vägkarta för hur kommunerna skall lyckas med integrationen av invandrare. En av förutsättningarna för ett framgångsrikt och effektivt integrationsarbete är samarbetet mellan kommunens olika sektorer och mellan andra parter såsom arbets- och näringsbyrå, FPA, utbildningsanordnare och den tredje sektorns aktörer. En av målsättningarna med kommunernas integrationsfrämjande program är stärka samarbetet mellan dessa olika aktörer.

Integrationsarbetet är ett mångprofessionellt och sektorövergripande arbete där kommunen och arbets- och näringsbyråerna är de centrala ansvarsparterna. Integrationsfrämjande tjänster och verksamhet ordnas som en del av de kommunala tjänsterna, arbets- och näringsbyråernas tjänster samt som en del av den tredje sektorns verksamhet.

Integrationsprogrammet för Hangö och Raseborg 2019–2023 består av tre olika delar. Till först en mer allmän och inledande del. Därefter kommer verksamhetsbeskrivningar över hur integrationsarbetet ser ut inom olika avdelningar inom staden samt hur TE-byrå, FPA, utbildningsanordnare och samt aktörer inom tredje sektorn arbetar med invandrare och integration. Den tredje delen av integrationsprogrammet består av utvecklingsmål och åtgärdsplaner som de olika aktuella aktörerna för detta program framställt och som de förbinder sig till

att förverkliga under den kommande programperioden.

Det första integrationsprogrammet för Västra Nyland uppgjordes 1996 och uppdaterades 1999. Programmet gällde kommunerna Hangö, Ekenäs, Karis, Pojo och Ingå. En ny uppdatering gjordes 2006. År 2011 gjordes ett nytt program i enlighet med den nya integrationslagen.

I.2. GRUNDERNA FÖR INTEGRATIONSPROGRAMMET

Integrationsprogrammet grundar sig på lagen och främjande av integration, kommunlagen och landskapslagen. Utöver dessa lagar så baserar sig detta program på Raseborgs och Hangös strategier samt det statliga integrationsprogrammet. Programmet för integrationsfrämjande innehåller alltså teman som lyfts upp i kommunstrategierna och i statens nationella integrationsprogram.

Enligt integrationslagen skall kommunen göra upp ett program för integrationsfrämjande som godkänns i respektive kommuns kommunfullmäktige och ses över minst vart fjärde år². Programmet bör beaktas när en budget och ekonomiplan görs upp³. Kommunens kostnader för de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. ersätts förutsatt att kommunen har gjort upp ett program för integrationsfrämjande i kommunen och att det finns ett avtal med närings-, trafik- och miljöcentralen om flyktingmottagning⁴.

2 Lagen om främjande av integration 32§

3 Kommunallagen (365/1995) 65 §

4 Lagen om främjande av integration 44 §, 32 §, landskapslagen 26 §, 41 §

I lagen om främjande av integration står det skrivet om kommunernas integrationsprogram:

Kommunen eller flera kommuner tillsammans ska för att främja integrationen och stärka det sektorsövergripande samarbetet göra upp ett program för integrationsfrämjande som godkänns i respektive kommuns kommunfullmäktige och ses över minst vart fjärde år. Programmet beaktas när en budget och ekonomiplan enligt 65 § i kommunallagen (365/1995) görs upp⁵.

Det statliga integrationsprogrammet för åren 2016–2019 betonar fyra olika områden inom integrationen av invandrare: Dra nytta av invandrarernas kulturella styrkor och på så sätt stärka den finländska innovationsförmågan, effektivisera det tvärsektoriellet samarbetet inom integrationsarbetet, öka samarbetet mellan staten och kommunerna i mottagandet av personer som beviljats internationell skydd samt uppmuntra till en öppen diskussion om invandringspolitiken men inte godkänna rasism.

Raseborgs stads strategi för åren 2018–2022 har byggts upp enligt tre olika teman: Hållbara, fungerande och härliga Raseborg. Värderingar man vill prioritera är öppenhet, delaktighet och jämlikhet. Samarbete och positiv attityd lyfts fram som något personalen inom Raseborgs stad skall satsa på. I strategin står det att: **Raseborgs stad skall välkomna invandrare och hjälpa dem att integreras i samhället.** Raseborgs stad tar således

5 Lagen om främjande av integration § 32

klart ställning för att vara en härlig stad för alla, där man tänker hållbart och integrerar invandrare och behandlar dem jämlikt⁶.

I Hangö stads strategi *Hangö strategi 2025 - gott liv i staden vid havet* ställs det upp ett antal strategiska mål genom vilka man vill förverkliga visionen om Hangö år 2025 som: *En växande, dragkraftig, hausnära stad, i vilken det goda livet grundar sig på en fungerande vardag, trivsamt omgivning och livskraftig företagsverksamhet*⁷. Av de strategiska målen är det i första hand målet om *främjande av hälsa och välmående* som tangerar integrationsarbetet. Hangö stad skall enligt sin strategi prioritera verksamhet som främjar hälsa och välmående och verkar förebyggande. Valfungerande integrationsarbete skall ha fokus på det förebyggande arbetet.

Invandring är en naturlig process i den samhälleliga utvecklingen och bland kommuninvånarna i Hangö och Raseborg så finns det människor med olika kulturell bakgrund och modersmål. För att uppnå visionerna om de välfungerande och välmående samhällen som både Hangö och Raseborg beskriver i sina strategier, så krävs det att man säkerställer att alla kommuninvånare tas i beaktande i arbetet för att förverkliga dessa målsättningar och att man aktivt arbetar för att röja de hinder som kan stå i vägen för att invandrare inte kan fungera som fullkomliga kommuninvånare.

I.3. ARBETSGRUPPEN FÖR INTEGRATIONSPROGRAMMET

Detta program har sammanställts av en tvärprofessionell arbetsgrupp med representanter ur några av de avdelningar inom Raseborgs stad som berörs av integrationsfrågor. Hangö stad har haft en representant i arbetsgruppen. Utöver de kommunala tjänstemännen har TE-byrån haft en representant, FPA en representant och invandrarrådet i Raseborg har haft två medlemmar med i arbetsgruppen⁸. Arbetsgruppens medlemmar har sammanställt verksamhetsbeskrivningar och formulerat utvecklingsbehov och samarbetsmöjligheter med fokus på integrationen av invandrare. Invandrarkoordinatorn har sedan sammanställt det inlämnade materialet. Ytterligare har man hört invandrare och representanter för föreningar och organisationer ur tredje sektorn som är aktiva inom integrationsarbetet i regionen, om deras syn på integrationsarbete i regionen och utvecklingsmöjligheter och utvecklingsbehov inom detta område.

⁶ Raseborgs strategi 2018–2022

⁷ https://www.hanko.fi/files/4637/Strategi_2025_SVE.pdf

⁸ Se bilaga för fullständig arbetsgrupp.

I.4. STATISTIK ÖVER INVANDRING I HANGÖ OCH RASEBORG

I Raseborg finns det sammanlagt ca 1 250 personer med annat modersmål än svenska eller finska. Dessa personer utgör ca 4,5 % av befolkningen i Raseborg. I Hangö bor ca 410 personer med annat modersmål än svenska eller finska och att de utgör ca 4,7 % av invånarna. De största språkgrupperna efter de inhemska språken är estniska, ryska, arabiska, kurdiska, albanska och thai. Sammanlagt finns det 26 olika språk representerade i regionen (se bilaga)⁹.

⁹ Statistikcentralens uppgifter för år 2017.

PERSONER MED FRÄMMADE SPRÅK, %

KOMMUN	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
HANGÖ	3,1	3,5	4,1	4,2	4,2	4,4	4,7	4,7
RASEBORG	3,4	3,5	3,7	3,9	4,1	4,2	4,5	4,5

FLYKTINGMOTTAGNING I HANGÖ 2014–2018

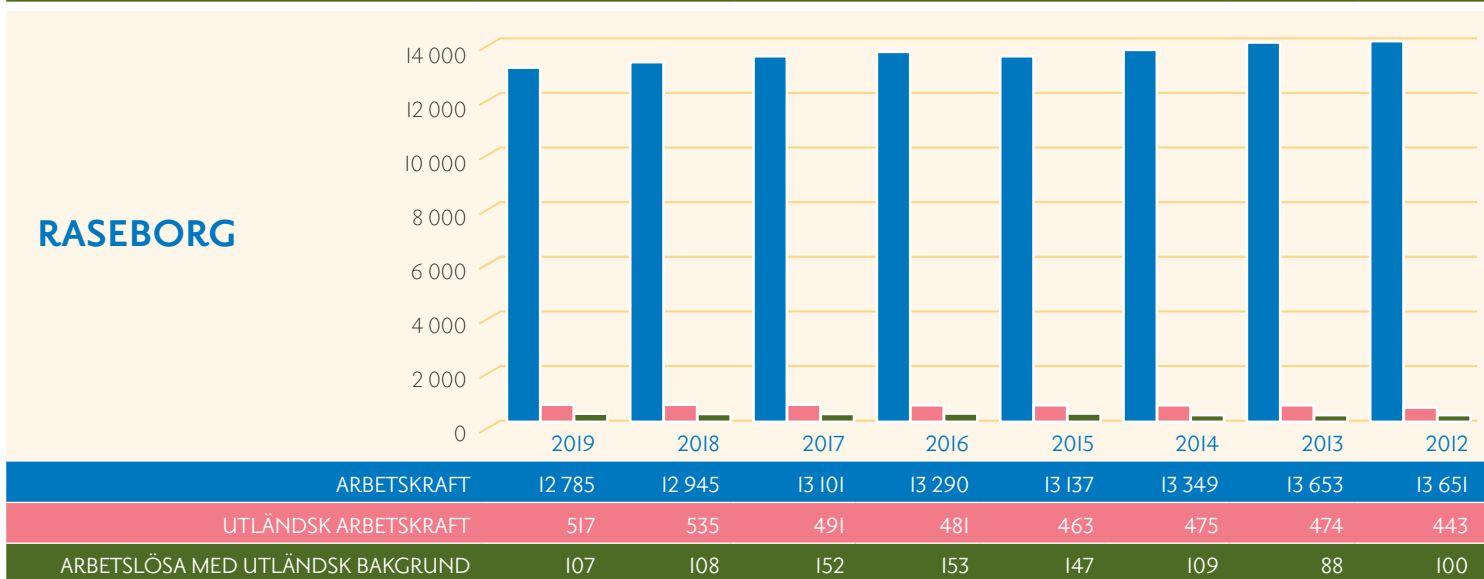
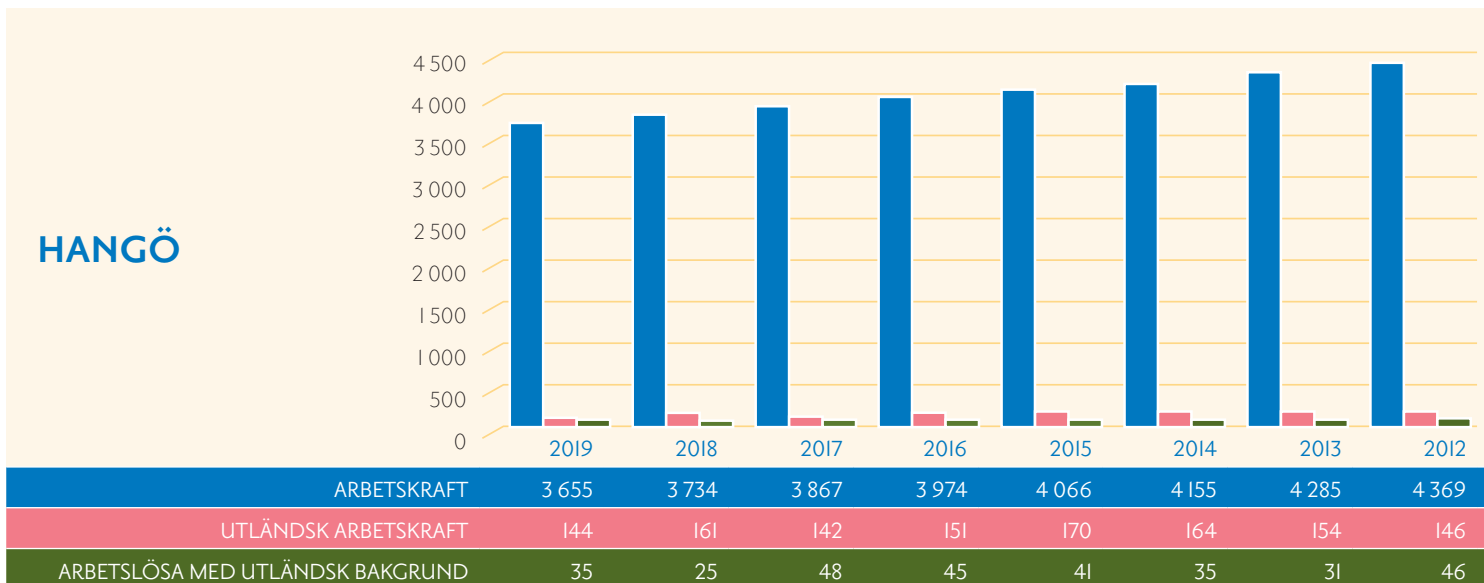
ÅR	ANTAL FLYKTINGAR	NATIONALITETER
2014	2	Irak
2015	–	–
2016	4	Irak
2017	11	Afganistan
2018	6	Irak
Totalt	23 personer	

FLYKTINGMOTTAGNING I RASEBORG 2014–2018

ÅR	ANTAL FLYKTINGAR	NATIONALITETER
2014	25	Syrien (25)
2015	–	–
2016	61	Irak (34), Afganistan (14), Syrien (9), Jemen (4)
2017	56	Irak (34), Afganistan (15), Syrien (6), Somalien (1)
2018	28	Irak (19), Afganistan (7), Eritrea (2)
Totalt	170 personer	

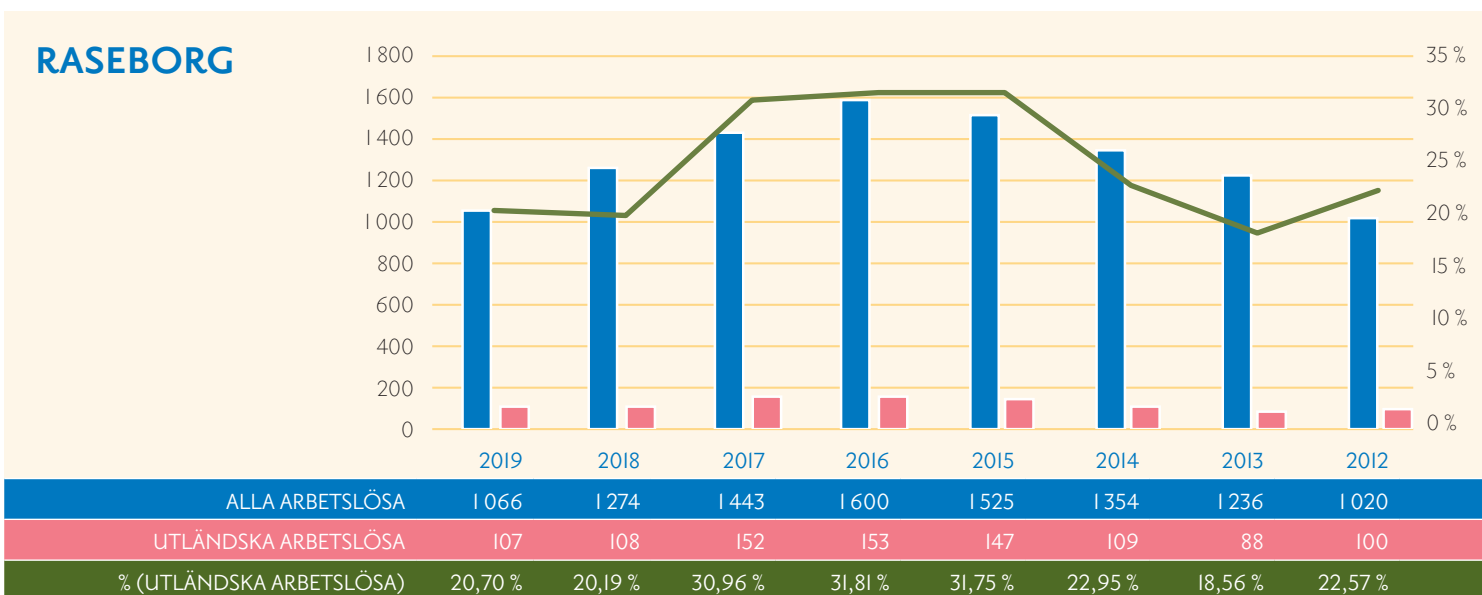
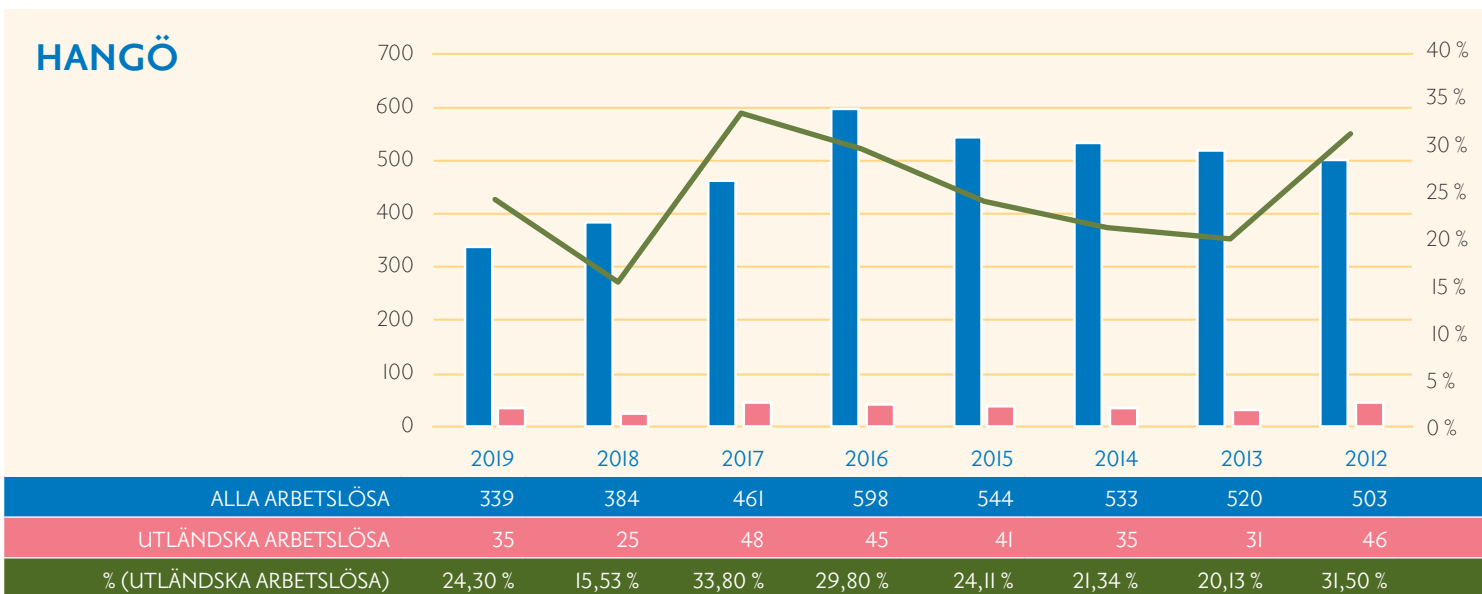
INTEGRATIONSPROGRAM 2019–2023 FÖR HANGÖ OCH RASEBORGS STAD

STATISTIK ÖVER DEN TOTALA ARBETSKRAFTEN, UTLÄNDSK ARBETSKRAFT OCH ARBETSLÖSA MED UTLÄNDSK BAKGRUND

INTEGRATIONSPROGRAM 2019–2023 FÖR HANGÖ OCH RASEBORGS STAD

STATISTIK ÖVER ALLA ARBETSLÖSA OCH ARBETSLÖSA MED UTLÄNDSK BAKGRUND

I.5. CENTRALA TERMER

Asylsökande En person som söker skydd och uppehållsrätt i en främmande stat. En sådan person har ännu inte uppehållstillstånd i Finland. En asylsökande får flyktingstatus om hen beviljas asyl.

Asyl Upphållstillstånd som beviljas utlänningar vid asylförfarande på grund av flyktingstatus.

Dubbelsidig integration Syftar på invandrarens och samhällets interaktiva utveckling. Samtidigt som invandrarna integreras, blir samhället mångkulturellt.

EU-medborgare och en därmed jämförbar person

Medborgare i en medlemsstat i Europeiska Unionen (EU) eller i Island, Liechtenstein, Norge eller Schweiz. EU-medborgare har rätt att röra sig fritt på unionens territorium. En EU-medborgare måste kunna försörja sig själv så om hen vill bo i Finland bör hen ha arbetet eller ett fungerande företag, studieplats, ett när a familjeband eller ha tillräckliga tillgångar för att trygga sitt eget uppehälle.

Familjeåterförening Med familjeåterförening avses uppehållstillstånd som beviljas en utlänning på grund av familjeband. Familjemedlemmar till finska medborgare eller medborgare i ett annat land kan ansöka om familjeåterförening. Ansökan om familjeåterförening kan göras t.ex. av en finsk medborgares utländska make, en familjemedlem till en utlänning som arbetar eller studerar i Finland eller en familjemedlem till någon som kommit som flykting till Finland. En familjemedlem som bor i Finland och med vilken syftet är att idka familjeliv kallas anknytningsperson. Ansökan om uppehållstillstånd

på grund av familjeband kan endast en sökande som bor utomlands själv lämna in.

Flykting En person som flyr från förföljelse. Flyktingstatus beviljas en person som får asyl i någon stat eller som betraktas som flykting enligt UNHCR. En utlänning som känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sitt ursprung, sin religion, nationalitet eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller på grund av sin politiska uppfattning. Flyktingstatus beviljas en person som fått asyl i någon stat eller som UNHCR anser vara flykting.

Integrationsfrämjande Ett sektorövergripande arbete som stöder och främjar integrationen av invandrare med hjälp av myndigheters och andra aktörers åtgärder och tjänster.

Integrationsutbildning Integrationsutbildningen förbättrar vuxna invandrades möjligheter att delta i det finländska samhället. För att få arbetslöshetsförmån måste man delta i en första kartläggning och studera vid integrationsutbildningen. Skyldigheten att delta i utbildningen gäller både arbetskraftsutbildningen och den frivilliga utbildningen som sker med arbetslöshetsförmån. I integrationsutbildningen lär sig deltagarna finska eller svenska och kommunikationsfärdigheter, samt färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet. Därtill får deltagarna en personlig yrkesplan. Som arbetskraftsutbildning kan invandrare också avlägga grundskole- eller gymnasiestudier om det underlättar inträdet på arbetsmarknaden eller fortbildningen. Integrationsutbildningen anordnas enligt Utbildningsstyrelsens föreskrifter.

Integration: Invandrarens och samhällets interaktiva utveckling med målet att ge invandraren de kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet samtidigt som invandrarens möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur stöds (Lagen om främjande av integration 1386/2010, 3§).

Internationellt skydd Enligt EU-direktiv och Finlands utlänningslag innebär internationellt skydd flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande.

Invandrare En person som flyttar till ett land (Finland).

Kvotflykting En person som FN:s flyktingorgan UNHCR anser vara flykting och som beviljats uppehållstillstånd inom flyktingkvoten som fastställts i statsbudgeten. Under de senaste åren har Finlands flyktingkvot varit 750–1 050 personer.

Laglig vistelse Med laglig vistelse avses att en utlänning vistas i landet med behövliga och giltiga tillstånd. Vistelsen i landet är laglig när utlänningen vistas i landet med giltigt visum, med stöd av visumfrihet eller med ett giltigt uppehållstillstånd. En utlänning får lagligen vistas i landet också till exempel under den tid hans eller hennes ansökan om uppehållstillstånd eller asyl behandlas.

Mottagningscentral Flyktingförläggning som ansvarar för asylsökandes uppehälle och service under den tiden som asylansökan behandlas. Förkortas ofta: VOKK (vastaanottokeskus).

Olaglig vistelse Syftar på en utländsk person som vistas i Finland utan giltiga och behövliga handlingar. Det är lagligt att vistas i Finland då utlänningen har ett giltigt visum, på basen av visumfrihet eller då personer har ett giltigt uppehållstillstånd. En utländsk medborgare vistas även lagligt i Finland under tiden hans uppehållstillstånd eller asylansökning behandlas.

Papperslös Med papperslösa avses vanligtvis människor vars förutsättningar för laglig vistelse har upphört

eftersom de har fått avslag på sin asylansökan eller t.ex. visumet har gått ut. Alla människor som vistas i en kommun har rätt att få brådsökande social- och hälsovård som innefattar mat, nödinkvartering samt brådsökande sjuk- och hälsovård. Papperslösa barn och gravida har rätt till samma hälso- och sjukvård som övriga kommuninvånare i Hangö och Raseborg.

Tredje lands medborgare En utlänning som inte är EU-medborgare eller en därmed jämförbar person, dvs. en medborgare i Island, Liechtenstein, Norge eller Schweiz.

UNHCR Förenta nationernas flyktingkommissariat. FN:s flyktingorganisation.

Utlänning Person som inte är finländsk medborgare. Huvudregeln är att en utlänning behöver en hemkommun i Finland för att kunna använda sig av de kommunala tjänsterna. Magistraten registrerar en utlänning som fast boende i kommunen och tilldelar hen en hemkommun enligt följande kriterier:

- ♦ EU-medborgare och en där jämförbar person måste först registrera sin vistelse hos Migrationsverket.
- ♦ En tredje lands medborgare, dvs. en person som flyttar till Finland från ett land utanför EU- och Schengen området bör ha ett av Migrationsverket utfärdat fortsatt eller permanent giltigt uppehållstillstånd.
- ♦ En medborgare från ett annat nordiskt land kan få hemkommun i Finland om hen har som avsikt att bo i Finland i minst ett år.

- ♦ Om en utlänning kan uppvisa ett arbetskontrakt eller studieintyg där det framkommer att anställningen eller studierna räcker minst två år.
- ♦ Om en utlänning kan uppvisa en släktutredning enligt vilken hen är av Finländsk börd.
- ♦ Oberoende av utlänningens medborgarskap kan hen få hemkommun i Finland om hen vistas i landet lagligt och hans familjemedlem (make, underårigt barn till vilken hen är förmyndare) har hemkommun i Finland och hen har för avsikt att bo i Finland i minst ett år. FPA beslutar huruvida utlänningen har rätt till den bosättningsbaserade sociala tryggheten och FPA:s förmåner eller inte. En person har rätt till den bosättningsbaserade sociala tryggheten om boendet i Finland är kontinuerligt. Som kontinuerligt räknas bl.a. återflyttning, minst två års arbete i Finland, internationellt beskydd samt äktenskap eller annat nära familjeband till en i Finland bosatt person.

1.6. SOCIAL-, HÄLSOVÅRDS- OCH LANDSKAPSREFORMEN

Detta program är uppgjort i en tid av ovisshet angående landskaps- och vårdreformen, samt den kommande nya integrationslagen. I arbetet med detta program har vi dock, i mån av möjlighet försökt ta i beaktande kommande förändringar. Det är dock mycket möjligt att en revidering och granskning av integrationsprogrammet blir nödvändig när reformen har verkställts.

INTEGRATIONSPROGRAM 2019–2023 FÖR HANGÖ OCH RASEBORGS STAD

Enligt det nuvarande reformförslaget kommer närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-centralerna), de offentliga arbets- och näringstjänsterna (TE-byrån) och KEHA-centralen att upphöra och deras verksamhet överförs till landskapens tillväxttjänster. Som en del av denna reform så förnyas även integrationslagen. Om och när den planerade reformen genomförs, så kommer det medföra stora förändringar i hur integrationsarbetet är organiserat. Många av de kommunala tjänsterna som hör till social- och hälsovården kommer också att överföras till landskapen. Landskapen kommer att ha det övergripande ansvaret i att säkerställa att integrationsfrämjande tjänster är tillgängliga enligt behoven i landskapen. Tjänsterna kommer att ordnas som en del av landskapens social- och hälsovårdstjänster och tillväxttjänster. Kommunerna kommer dock fortsättningsvis ha en stor roll i integrationsarbetet, och det nuvarande reformförslaget skulle inte ändra på kommunens ansvar att säkerställa utvecklingen och tillgängligheten på integrationsfrämjande service på kommunalnivå¹⁰.

¹⁰ För ytterligare info ”Kotolaki tulee- oletko valmis” | Juha-Pekka Suomi, Arbets- och näringsministeriet.

2.

Integrationsfrämjande tjänster i Hangö och Raseborg: verksamhet, ansvars- och arbetsfördelning mellan olika myndigheter och sektioner

2.1. VÄSTRA NYLANDS INVANDRARTJÄNST

Invandartjänsten är en del av avdelningen för socialservice inom Raseborgs stad. Hangö stad har ett fortlöpande avtal om köptjänster med invandrarbyrån. Västra Nylands invandartjänst, ”invandrarbyrån” har det koordinerande ansvaret för integrationsarbetet i Hangö och Raseborg. Detta innebär i praktiken att invandartjänsten samarbetar med övriga avdelningar, sektioner, myndigheter och aktörer i frågor som berör integration och personer med invandrabakgrund. Invandartjänsten utför inte andra avdelningars och myndigheters arbetsuppgifter. Invandartjänsten strävar istället efter ett gott samarbete med övriga aktörer för att säkerställa att alla kommunala tjänster är tillgängliga för personer med invandrabakgrund och att dessa personer har möjligheter att på alla nivåer och i alla livsfaser leva ett fullgott liv i Hangö och Raseborg.

Teamet vid invandartjänsten har det övergripande ansvaret av den inledande integrationsprocessen för personer som beviljats internationellt skydd. Teamet leds av invandrarkoordinator och består av flyktinghandledare och sjukskötare, samt tolkar som är anställda på tidsbasis eller med tidsbundna kontrakt.

Invandartjänstens arbete grundar sig på Lagen om främjande av integration. Målet med invandartjänstens service tjänster är att de skall bli obehövliga och att klienterna skall själva klara av att orientera sig i det kommunala serviceutbudet och i det finländska samhället.

2.1.1. INVANDRARBYRÅNS UPPGIFTER OCH VERKSAMHETSFORMER

Invandartjänsten erbjuder handledning, råd och information till alla invandrare i Hangö och Raseborg. Invandartjänsten stöder och leder personer med invandrarbakgrund i kontakten med olika myndigheter som FPA, TE-byrån, hälsovården, socialbyrån, skolor, dagvården, migrationsverket, rättshjälpsbyrån och övriga myndigheter. Hos invandartjänsten får man stöd med att sköta sina ärenden, samt råd och handledning i alla frågor som berör livet och boendet i Finland.

Invandartjänsten strävar efter lågtröskelverksamhet. Med detta syftar man på att invandartjänstens service bör vara så lättillgängliga som möjligt och att tröskeln för att ta kontakt skall vara låg. Invandrarbyrån har öppen mottagning då personer med invandrarbakgrund kan uppsöka byrån utan tidsbokning. Besök övriga tider sker med fördel via tidsbokning antingen genom att man kommer till byrån och ber om en tid, genom telefonsamtal eller per epost. Om det behövs så ordnar invandartjänsten tolkning, antingen telefontolkning eller en närvarande tolk.

Alla invandrare skall ges stöd och handledning så att de får möjlighet till att hitta sin plats i samhället. Invandrarna skall bemötas respektfullt och med hänsyn och förståelse för sin kultur och religion. En fungerande kommunikation och klientkontakt bygger på ömsesidig respekt och förtroende. En öppen och tydlig kommunikation är extra viktigt då man jobbar med personer

med invandrarbakgrund, för vilka de sociala koderna och samhälleliga förväntningarna kan vara otydliga och svåra att förstå. I arbetet och kommunikationen med personer med invandrarbakgrund kan vara extra utmanande på grund av bristfälliga språkkunskaper. I många kulturer kan det också finnas en stor respekt för eller misstro mot myndigheter och det kan anses ofint att uttrycka missnöje eller att ifrågasätta.

Integration av invandrare är inte en toppstyrd process, utan det är den invandrade personens egna agerande och motivation som är de drivande krafterna i integrationsprocessen.

2.1.2. FLYKTINGMOTTAGNING

Det finns olika sätt att komma som flykting till kommunerna. Personen kan anlända som kvotflykting då man efter att ha genomgått en urvalsprocess och tilldelas

uppehållstillstånd innan resan till Finland arrangeras. Man kan komma som asylsökande till Finland och sedan efter att man beviljats asyl tilldelas en kommunplats via flyktingmottagningen. Det är också möjligt att självständigt flytta till kommunen efter att man beviljats flyktingstatus och uppehållstillstånd eller att anlända till Finland genom en familjeåterföreningsprocess. Gemensamt för dessa olika kategorier av flyktingar är att de alla har samma rättigheter som övriga kommuninvånare till de kommunala och statliga tjänsterna. I planeringen av integrationsfrämjande tjänster är det viktigt att det tas i beaktande att behoven och kraven på dessa tjänster och service, samt hur pass intensivt stöds som behövs, kan variera mellan och inom de olika grupperna. En person som kommer som kvotflykting direkt till Raseborg har vanligtvis behov av mer omfattande stöd- och integrationstjänster, än en person som kommit som asylsökande till Finland och redan bott en längre tid i landet när hen får sitt uppehållstillstånd. Stödbehovet och stödformerna bör dock alltid bedömas individuellt och kan variera under integrationstiden och efteråt.

Enligt det nuvarande avtalet med NTM-centralen vilka koordinerar kvotflyktingmottagningen, skall Raseborgs stad ta emot 25 kvotflyktingar vart tredje år. Detta avtal uppgjordes 2014 och då tog staden emot en grupp på 25 personer från Syrien. Som ett svar på flyktingkrisen och det stora behovet av kommunplatser, beslöt man i stadsstyrelsen den 7.3.2016 i Raseborg att bevilja

68 kommunplatser för åren 2016–2017 till flyktingar som fått uppehållstillstånd. Ett liknande beslut gjordes i stadsstyrelsen den 9.4.2018 i Raseborg då man beviljade 20 + 20 kommunplatser för åren 2018 och 2019. Dessa kommunplatser är möjliga att bevilja åt såväl flyktingar som kommer via flyktingcentralerna, som åt kvotflyktingar. I nuläget (vintern 2019) är dock utbudet på kommunplatser i Finland större än efterfrågan och det är oklart om de beviljade kommunplatserna i Raseborg kan fyllas år 2019.

I Hangö har man gjort ett beslut att inte ta emot kvotflyktingar så länge Röda korsets mottagningscentral är verksam på orten. Mottagningscentralens verksamhet innebär bl.a. att den grundläggande bildningens och barnskyddets resurser till en viss del även går till de asylsökande som bor vid mottagningscentralen.

2.1.3. EKONOMISKA ERSÄTTNINGAR FÖR FLYKTINGMOTTAGNING OCH ORD- NANDET AV INTEGRATIONSTJÄNSTER

Kommunen beviljas kalkylerade ersättningar för varje person med flyktingstatus som är skreven i kommunen. För varje person äldre än sju år som tas emot får man en kalkylerad ersättning på 2 300 €/år och 6 845 €/år för personer som är yngre än sju år. Ersättningen betalas ut i fyra år för kvotflyktingar och i tre år för övriga flyktingar. De kalkylerade ersättningarna som kommunen får för personer med flyktingstatus möjliggör anställning av personal vid invandrar-tjänsten som ordnar integrationsfrämjande tjänster. I integrationslagen står det om ersättningarna: *Till kom-*

munen betalas av statens medel en kalkylerad ersättning för anvisandet av personen som auses i 2 § 2 eller 3 mom. till kommunen samt för vägledning, rådgivning och annat ordnande av verksamhet som stöder integration^{II}.

Kommunerna kan ersättas för specialkostnader för social- och hälsovård i enlighet med de verkliga kostnaderna, exempelvis för anordnande av långvarig social- och hälsovård till följd av sjukdom eller skada, specifika kostnader för socialväsendet (till exempel barnskydd), utgifter som tillkommer kommunen av andra speciella orsaker eller för tjänster för barn och unga personer som vistas i landet utan vårdnadshavare. Kostnaderna ska vara ansemliga, det vill säga högre än den kalkylerade ersättningen (2 300 €) som betalas ut för ett år. Ersättningsperioden är högst tio år.

Kostnader som tjänster för minderåriga som vistas i landet utan vårdnadshavare medför ersätts fram till dess att den unga personen fyller 21 år. Ersättningen för kostnaderna bygger på ett avtal som kommunen och NTM-centralen har ingått gällande de specifika kostnaderna för personen i fråga.

Kommunen ersätts för tolkningstjänster som behövs för social- och hälsovårdstjänster, utarbetandet av integrationsplanen, tillgång till integrations-tjänster i invandringens inledande skede, introduktion till kommunen samt samarbete mellan skola och daghem. I vissa fall kan även översättningskostnader

II Lagen om främjande av integration kap. 6 § 46

ersättas. Tolknings- och översättningstjänster ersätts enligt realiserade kostnader. Kommunen ersätts för de kostnader som uppkommit för utbetalandet av utkomststöd till en person som hör till målgruppen på basis av de verkliga kostnaderna. Ersättningstiden är högst tre år.

2.1.4. INTEGRATIONSPROCESSENS INLEDANDE SKEDE

Invandrar-tjänstens flyktinghandledare har det huvudsakliga ansvaret för den inledande fasen i flyktingarnas integrationsprocess. Ofta blir flyktinghandledarna i början av integrationstiden den primära kontakten till det omgivande samhället och till den finländska kulturen. Flyktinghandledarnas arbetsuppgifter handlar främst om handledning och om att stöda klienterna i alla de ärenden som berör boendet och livet i Finland. Till dessa ärenden hör: att ordna boende, att öppna bankkonto, att sköta registrering vid magistrat, FPA, TE-byrån och stöda klienten i kontakten med dessa, att ordna personbevis och assistera i uppehållstillståndsärenden, att anmäla barnen till dagvård, förskola och skola och stöda föräldrarna i samarbetet med dessa. Invandrarhandledarna hjälper även till i familjeåterföreningsprocesser. En kulturtolk, dvs. en person med samma modersmål och kulturella bakgrund som flyktinggruppen, kan anställas under en kortare period i integrationsprocessens inledande skede då behovet av handledning och stöd i praktiska ärenden är som störst.

Inrättandet av en sjukskötarbefattning till invandrarbyråns flyktingmottagningsteam har underlättat samarbetet mellan invandrarbyrån och hälso- och sjukvården, samt garanterat en smidigare vårdprocess för nykomna flyktingar som har svårt att sköta sina egna sjuk- och hälsovårdsärenden och förstå det allt mer digitaliserade sjukvårdssystemet. Sjukskötaren har även koordinerat hälsoundersökningarna som görs då en flykting anländer till Finland. Sjukskötaren erbjuder även förebyggande hälsovård såsom rådgivning i olika hälso- och sjukvårdsrelaterade ärenden. Sjukskötaren följer även med behovet av specialsjukvård och dess kostnader för att vara uppmärksam om och när dessa kostnader uppfyller kraven för de specialersättningar för flyktingar som kan sökas tillbaka från NTM-centralen.

I integrationens inledande fas är det även viktigt att ordna bekantingsmöjligheter till stadens utbud av fritidssysselsättningar och föreningsverksamhet, samt erbjuda och utbilda vänfamiljer till de nyanlända i samarbete med aktörer från den tredje sektorn. GruppHandledningstillfällen med fokus på olika teman som FPA:s stödsystem, tjänster för barnfamiljer, hälso- och sjukvårdsrelaterade ämnen etc. bör ordnas enligt behov och möjlighet i samarbete med övriga avdelningar och sektioner i kommunerna. Genom kamratstödsgrupper och annan frivilligverksamhet kan tidigare anlända flyktingars och invandrades erfarenheter och kunskap underlätta integrationen och anpassningen för flyktingar i det nya hemlandet.

Alla invandrare har rätt till en integrationsplan och en inledande kartläggning². Om invandraren är en arbetslös arbetssökande och således kund hos TE-byrån, så uppgör TE-byrån dessa dokument tillsammans med klienten. Om hen inte är kund hos TE-byrån utan t.ex. hemma med barn eller om klienten är en senior, så är det invandartjänsten som bör göra upp dessa planer och kartläggningar tillsammans med klienterna. Tillsammans med familjerna kan man även göras upp en särskild integrationsplan om man anser att det skulle främja familjens integration. Genom uppgörande av dessa planer får personalen vid invandartjänsten en bättre uppfattning om familjernas situation och deras behov av tjänster och stöd. Om en klient eller en familj har behov av mera intensivt stöd och tjänster bör en bedömning av servicebehovet göras i samarbete med den socialarbetare som ansvarar för flykting- och invandrarärenden.

2.1.5. TOLKTJÄNSTER

Invandartjänsten förmedlar tolkar till Hangös och Raseborgs olika kommunala avdelningar. Icke kommunala aktörer sköter sin tolkbokning enligt egna direktiv. Behovet av tolk bestäms av den beställande myndigheten.

Invandartjänsten har tillgång till tolkar i de vanligaste invandrarpråken i regionen vilka är anställda på timbasis av invandartjänsten som förmedlar uppdragen till dem.

² Lag om främjande av integration (1386/2010)§ 10- §18

Varje person som är i behov av tolkning har enligt språklagen (423/2003) och lagen om främjande av integration (1386/2010) rätt till denna tjänst vid kontakt med myndigheter i ärenden som berör integrationsåtgärder, social- och hälsovård, småbarnsfostran och bildning eller i andra ärenden som inleds på myndighetens initiativ.

Om en lokal tolk inte finns tillgänglig, eller då ärendets art kräver att en utomstående tolk anlitas så beställer antingen invandratjänsten eller den enhet som behöver tolk, en sådan från någon av de utomstående tolkförmedlingsbyråerna. I barnskyddsärenden eller andra ärenden av mer känslig art, kan det vara bra att anlita en utomstående, okänd och för klienten, neutral tolk. Då man arbetar med tolk lönar det sig att reservera ca dubbelt längre tid än vad motsvarande ärende vanligtvis skulle behöva.

Telefontolkning, d.v.s. då tolken är med per telefon är ett alternativ som bör övervägas när man behöver en tolkning uppstår. Telefontolkningen kan vara billigare och enklare att arrangera, speciellt i sådana fall då tolken skulle ha en lång arbetsresa till Hangö eller Raseborg. Telefontolkning har även visat sig vara en bra och effektiv lösning i många situationer då man snabbt och oförutsett behöver tolkning såvida man har en modern utrustning och en telefon som motsvarar dagens krav. I andra situationer då man t.ex. är många personer närvarande eller då det är barn som behöver tolkas är en närvarande tolk vanligtvis att föredra.

Tolktjänster för personer som beviljats internationellt skydd (flyktingar) ersätts via staten tills personen har fått finländskt medborgarskap. Faktureringen för dessa klienter går via invandrarbyrån som sedan söker tillbaka dessa kostnader från NTM-centralen. För övriga invandrare (icke flyktingar) är det den beställande myndigheten som betalar tolkningen.

2.1.6. TJÄNSTER FÖR PAPPERSLÖSA PERSONER I HANGÖ OCH RASEBORG

Papperslösa personer betyder i detta sammanhang människor vars förutsättningar för laglig vistelse har upphört eftersom de har fått avslag på sin asylansökan och inte längre får uppehälle, utkomst och övriga tjänster via mottagningscentralerna. Med stöd av 12 § i socialvårdslagen (1301/2014) har man i Raseborg ansett dessa personers nödvändiga omsorg och försörjning inte får äventyras och således har Raseborgs kommun beviljat brådskande och nödvändigt utkomststöd till denna grupp papperslösa. Det brådskande och nödvändiga utkomststödet har beviljats i formen av betalningsförbindelser till matbutik, som baserar sig på matnormen i utkomststödet grunddel. Utöver detta har man beviljat betalningsförbindelser till apotek, samt nödinkvartering då detta har varit nödvändigt. Utgifterna för den brådskande socialservicen kan kommunerna söka tillbaka från FPA.

I Hangö har man ordnat servicen för papperslösa genom att de kan hämta matpaket från stadens centralkök och vid behov ordnas nödinkvartering. Papperslösa i Hangö som är i behov av brådskande socialservice ombeds kontakta enheten för socialservice.

Papperslösa personer är berättigade till brådskande hälso- och sjukvård. Vid akuta fall skall man vända sig till samjouren. Vid icke akuta ärenden kan en papperslös person kontakta invandratjänstens sjukskötare som kan ge en första bedömning av vårdbehovet. Papperslösa

barn och gravida kvinnor har rätt till samma hälso- och sjukvård som övriga kommun invånare i Hangö och Raseborg. Papperslösa barn omfattas av även av barnskyddslagen på samma sätt som övriga barn i kommunen och barns utsatta situation bör tas i särskilt beaktande i arbetet med de papperslösa familjerna.

I arbetet med papperslösa personer är samarbetet med tredje sektorns aktörer och organisationer som Röda Korset, församlingarna, Emmaus r.f. samt med enskilda stödpersoner väldigt viktigt.

Antalet papperslösa personer i regionen är svårt att uppskatta. Detta beror delvis på att en del papperslösa personer undviker all myndighetskontakt i rädsla för utvisning, men också för att papperslöshet vanligtvis är ett tidsbundet och tillfälligt stadium mellan perioder av laglig vistelse i landet. Hösten 2017 och vintern 2018 hade invandratjänsten som mest 20 papperslösa klienter som bodde i Raseborg. I Hangö rörde det sig om enstaka personer. Under våren 2018 hade dock dessa personer antingen återigen ansökt om asyl eller ansökt om uppehållstillstånd på andra grunder som studier eller familjeband. En del hade också lämnat landet. Hur situationen kommer att utvecklas de kommande åren är svårt att förutse, men man kan anta att så länge det finns flyktingmottagningscentraler på orterna så kommer även det finnas papperslösa personer som hänvisas till kommunerna för att få den brådskande och nödvändiga socialvården de är berättigade till.

2.1.7. MOTTAGNINGSCENTRALERNA I HANGÖ OCH RASEBORG

Som ett svar på det stora antalet asylsökande öppnades det tre stycken mottagningscentraler på orterna 2015, varav två var i Raseborg och en i Hangö. Som mest bodde det ca 700 asylsökande i dessa mottagningscentraler. I dagsläget (vintern 2019) finns det en mottagningscentral i Hangö som drivs av Röda Korset och som har plats för 150 asylsökande, och en mottagningscentral i Mjölbolsta, Raseborg som drivs av Medivida, med plats för 230 asylsökande¹³. Utöver de asylsökande som bor på mottagningscentralerna, så bor det förtillfället ca 50 asylsökande i privatboende i regionen.

Mottagningscentralerna har det huvudsakliga ansvaret att ordna service och sörja för de asylsökandes uppehälle. Enligt separata avtal med kommunen så ordnas barn- och mödrarådgivning i samarbetet med den kommunala förebyggande hälsovården. De asylsökande barnen har rätt till grundskoleutbildning och barnskyddstjänster i sammutsträckning som övriga barn i kommunen. Utgifterna för ordnande av service för asylsökande kan sökas tillbaka från migrationsverket.

¹³ Den 4.1.2019 meddelade migrationsverket att de 31.3.2019 stänger Medividas mottagningscentral i Mjölbolsta.

2.2. SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSTJÄNSTER

2.2.1. SOCIALSERVICE

Avdelningen för socialservice i Hangö består av familjecenter ”Pikku-lilla”, Service för barnfamiljer, barnskydd och vuxensocialarbete. I Raseborg består avdelningen för socialservice av enheterna vuxensocialarbete, barn och familjetjänster, handikappservice samt invandratjänster. Förutom invandratjänsten så är det främst vuxensocialarbete samt familjecentret i Hangö ”Pikku-lilla” som har en mer framträdande roll inom integrationsarbetet i kommunerna.

Inom vuxensocialarbete är det främst följande lagar som styr verksamheten: Finlands grundlag, Socialvårdslagen, Lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården, Lagen om utkomststöd, särskilt kompletterande och förebyggande utkomststöd, Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, Lagen om klienthandlingar inom socialvården och Förvaltningslagen.

En positiv särbehandling inom det sociala arbetets ramar kan ske på basen av speciella individuella omständigheter. Vid bedömning av ansökningar kan såtillvida hänsyn tas till en persons invandrabakgrund då ofta speciellt med tanke på integration och Lagen om främjande av integration. Vid behov beställs/ordnas tolk av socialbyrån.

Inom vuxensocialarbete strävar man efter en så jämlik och rättvis behandling av allas ärenden som möjligt och en invandrabakgrund ger inte skäl till särbehandling.

De gällande normerna i anknytning till kompletterande och förebyggande utkomststöd för regionen gäller kommunens alla invånare på samma sätt. Det finns i nuvarande läge t.ex. inga normer eller underlag vid beviljandet av kompletterande och förebyggande utkomststöd i Raseborg som skulle möjliggöra stödjandet av de kostnader och utgifter, som uppstår i samband med en ansökan om familjeåterförening.

Det finns en grupp av invandrare i kommunen där integrationen och kunskapen att själv sköta sina ärenden inte har lyckats till 100 %. Dessa personer har en mera tät kontakt till vuxensocialarbete och andra myndigheter och det finns ett klart behov av inte enbart tillfällig handledning utan ibland även av en mera långvarig och

strukturerad handledning, alltså ett utvecklingsbehov av social handledning för de invandrare, som inte får handledning av invandratjänstens handledare. Det finns många praktiska saker i anknytning till boendet, betalningen av sin hyra, ordnandet av en hemförsäkring och betalandet av övriga räkningar som inte alltid är självklara. Det kan t.ex. vara rätt så krävande att förstå FPA beslutade gällande FPA förmåner och grundutkomststödet. Viktigt är att stödja den nya invandraren att ta tillvara sin integrationstid så väl som möjligt.

Den nya socialvårdslagen är det viktiga styrinstrumentet inom vuxensocialarbete. Syftet med socialvårdslagen är att stärka basservicen och därigenom minska behovet av korrigerande åtgärder. Klientorienteringen är en av lagens viktigaste principer, likaså att servicen fungerar så väl som möjligt med tanke på klientens behov. Det är viktigt att i större utsträckning än i dag ta med klienterna i planeringen av verksamheten och att öka samarbetet med klienterna är nödvändigt om vi ska lyckas med att ta fram klientorienterade servicehelheter. Vid behov görs multiprofessionella bedömningar av servicebehovet. Utgående från bedömningen av servicebehovet uppgörs vid behov klientplaner, vilka är viktiga redskap för fortsatta processer. Det gränsöverskridande samarbetet är mycket viktigt för att servicen skall bli så optimal som möjligt. Utvecklingen av de elektroniska tjänsterna är också en viktig del av servicehelheten.

Inom socialservice i Hangö är det en socialhandledare som ansvarar för integrationsarbetet i samarbetet med

invandratjänsten. Arbets- och ansvarsfördelningen mellan socialhandledaren och invandratjänsten är flexibel och beror mycket på klientens behov, men i stora drag så skall socialhandledaren vid vuxensocialarbete sköta de ärenden som berör säkerställandet av utkomst, kompletterande och förebyggande utkomststöd, vräkningshot och andra situationer där stödbehovet bedöms vara mer omfattande. Flyktinghandledarnas, det vill säga invandratjänsten uppgifter angående klienterna i Hangö är i stort sätt samma som med klienterna i Raseborg. Flyktinghandledaren har alltså en stor roll, speciellt i integrationens inledande skede, att få klientens vardag att fungera. Om flyktinghandledaren märker att hans arbetsinsats inte räcker till och då det framkommer att klienterna har ett särskilt stort stödbehov eller befinner sig i en särskilt utsatt situation, bör flyktinghandledaren göra en begäran till socialvården för bedömning av stödbehov som sedan skickas till socialservice. Klienten tilldelas då inom sju dagar en kontaktperson och processen med att bedöma klientens stödbehov och utforma en klientplan startar.

Blanketten för kontakt och anmälan till socialservice för bedömning av stödbehov finns på Hangö stads hemsida och kan även fyllas i av privatpersoner.

2.2.2. HÄLSOVÅRDSTJÄNSTER

Hälsovårdstjänster består av förebyggande hälsovård dvs. mödra-barnrådgivningar och skol-studerande hälsovård, öppen hälso-och sjukvårdsmottagning (HVC), rehabili-

terande verksamhet, tandvård, mental-och missbrukarvård samt vård på hvc-bäddavdelning. Hälsovårdstjänster, inklusive mentalvårds- och missbrukarvårdstjänster och tandvård erbjuds åt invandrare i samma utsträckning som åt andra kommuninvånare. Personalen lägger speciell vikt vid att informera och vägleda invandrarna vad gäller tillgången av olika tjänster.

Då invandare vårdas på hvc-bäddavdelningen har de ofta anhöriga med sig och även här samarbetar men med klienten och vårdpersonalen, t.ex. gällande ordnande av tolktjänster.

Då en ny flyktinggrupp anländer utser man inom hälsovårdstjänsterna en kontaktperson som koordinerar gruppens ärenden också med samarbetspartners och myndigheter. Flyktingarna genomgår en omfattande hälsoundersökning som också inkluderar granskning av t.ex. tänder och ögon och vid behov remitteras personen till fortsatt vård eller till syngranskningen för att erhålla glasögon.

Asylsökande från flyktingförläggningarna har med ”vårdplan” rätt till mödra-barn rådgivningstjänster, skol-studerandehälsovård samt brådiskande vård. Papperslösa i Raseborg får mödra-barnrådgivningstjänster och de grundskolestuderande får hälsovård.

2.2.3. MENTAL- OCH MISSBRUKARVÅRD

Hangö hälsocentrals mentalvårdsenhet för vuxna ger stöd vid till exempel akuta stressreaktioner, depressions- eller ångestsymptom, andra psykiska symptom som påverkar funktionsförmågan, panikattacker, smärttillstånd,

ätstörningar, svårigheter i social växelverkan, traumatiska livserfarenheter, svårigheter med att reglera känslor och beteende, tvångstankar eller tvångsbeteende, bekymmer relaterade till familjesituation, identitetsfrågor osv.

Hangös mentalvårdsenhetens mottagning fungerar enligt tidsbeställning till de psykiatriska sjuksköterna. På enheten finns även en psykolog till vilken tid bokas efter bedömning av psykiatriska sjukskötern. I akuta situationer kontaktas hälsovårdscentralens jour (mån–fre kl. 8–16) eller samjouren vid Raseborgs sjukhus (mån–fre kl. 16–8, samt lör + sön), där ärendets brådslighet bedöms.

Mentalvårdsenheten i Hangö erbjuder även rehabiliterande aktivitetsinriktad gruppverksamhet. Deltagande i verksamheten kräver remiss via mental- och missbrukarvårdsenheten. Enheten ordnar även psykoedukativa-, aktivitetsinriktade samt kamratstödsgrupper för klienter inom mental- och missbrukarvården.

Barn- och ungdomsmottagningen i Hangö hjälper familjer, barn och unga när det gäller till exempel barns och ungdomars utveckling och beteende, uppfostringsfrågor, att orka som föräldrar, barns och ungdomars mentala hälsa samt krisituationer i familjen. Ungdomar kan också själva boka tid på mottagningen. Det behövs ingen remiss. Metoder som används är stödkontakter med barn och ungdomar, familje- och föräldrasamtal, nätverksmöten och samarbete med övriga instanser, psykologundersökningar, grupper, remittering till andra tjänster (till exempel tal- och ergoterapibedömning eller specialistsjukvården) samt familjeterapi och konsultation.

Hangö hälsovårdscentralens missbrukarvård erbjuder hjälp vid olika beroendeproblematik (t.ex. alkohol- och drogmissbruk, spel- och nätberoende). Även som anhörig kan man söka hjälp inom missbrukarvården. Klientträffarna sker via tidsbeställning.

Hangös socialservicecentralens socialhandledare erbjuder handledning och rådgivning för mental- och missbrukarvårdsklienter. Socialhandledaren utvärderar även tillsammans med klienten behovet av stöd och service. Vid behov och med klientens samtycke görs utvärderingen i samarbete med övriga enheter eller aktörer.

Mentalvården inom Raseborgs stad består av tre team; ett barn- och ungdomsteam, ett vuxenteam och rehabcenter-verksamhet. Verksamhet finns i Ekenäs, Karis och Pojo. Mentalvården fungerar enligt principen om lågtröskelverksamhet; servicen skall vara lättillgänglig för befolkningen.

Raseborgs missbrukarvårds mottagning fungerar enligt tidsbeställning, och består av tidsbeställningsmottagning och mobil verksamhet. Den mobila verksamheten utgår från Ekenäs men ger service i klienternas hem i hela Raseborg. Tidsbeställningsmottagningen har verksamhet i Ekenäs, Karis och Pojo. Missbrukarvården ger service till klienter med beroende-problematik. Även anhöriga till personer med beroendeproblematik får stöd. Vården fungerar med låg tröskel och baserar sig på frivillighet.

Inom mental- och missbrukarvården bland invandrare finns utmaningar. Barnens skolgång är i vissa fall sporadisk

vilket kan medföra att uppfattningen om barnets helhets-situation i många fall kan bli lidande. Bland invandraföräldrar förekommer ofta psykiskt illabefinnande vilket leder till att de kan ha svårt att stöda barnen i deras utveckling. Mera långsiktig vård kan vara utmanande att erbjuda då barnets livssituation ofta är oklar och ostabil. Därför är det ofta svårt att veta vad barnets olika svårigheter beror på, t.ex. inlärningssvårigheter, neurologiska orsaker eller traumabaserade orsaker osv. Att utreda helhetssituationen kan vara utmanande p.g.a. att kunskapen inte är tillräcklig. Barnets utmaningar blir synliga i skolan och elevvården försöker stöda läraren och närvara på nätverksmöten mm, men för arbete på en individuell nivå finns inte tillräckligt resurser. Barnen reagerar med allvarliga symtom, symtombilden är så pass allvarlig att vården kräver specialkunnande som ofta saknas i bashälsovården.

En första bedömning av mentalvårdsbehovet går att göra med tolk men egentligt terapeutiskt arbete är utmanande att förverkliga via tolk. Egentlig traumabehandling kräver specialkunnande.

Att arbeta med tolk är utmanande också inom missbrukarvården. Det är möjligt att tolk och klient får en förtroendefull relation men behandlaren kan bli utanför. Anhörigtolk passar sällan inom missbrukarvården. Längre och djupare kontakt blir ofta utmanande utan ett gemensamt språk. Behandlingen av invandrare kan även vara utmanande på grund av en rädsla för myndigheter. Även restriktioner gällande mediciner kan vara främmande för invandrare.

2.2.5. SYSSELSÄTTNINGSTJÄNSTER I HANGÖ OCH RASEBORG

Hangö stad erbjuder olika former av service för långtidsarbetslösa bl.a. rehabiliterande arbetsverksamhet, arbetsprövning, rådgivning och handledning. Vid behov erbjuds även social- och hälsovårdstjänster.

Genom rehabiliterande arbetsverksamhet strävar man efter att bygga upp funktions- och arbetsförmågan så att det är smidigare att återgå till arbetslivet. Inom Hangö stad finns det två verkstäder för arbetslösa och en ungdomsverkstad för arbetslösa ungdomar. Staden har även samarbete med tredje sektorn, vilka erbjuder olika typer av verkstadsmöjligheter.

Inom stadens olika verksamhetsställen finns det möjlighet att antingen delta i rehabiliterande arbetsverksamhet eller vara på arbetsprövning. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte kan vara i olika perioder med varierande längd, vanligtvis högst 24 månader per gång 1–4 dagar per vecka, minst 4 timmar per dag. Längden på den första perioden minst 3 månader. I mån av möjlighet finns det även en chans till arbetsprövning på privata marknaden.

Arbetsprövning är en bra möjlighet för personer som saknar yrkesutbildning, om man vill byta bransch eller yrke. Arbetsprövning är även lämplig i de fall man funderar på att starta ett eget företag, om man varit borta en längre tid från arbetslivet eller tidigare arbetat i ett annat land. Då klarlägger man med arbetsprövning vad det förutsätts för att bli sysselsatt i Finland.

Personer med invandrarbakgrund går samma väg som andra arbetslösa arbetssökande. Nyckelrollen har TE-byrån som samarbetar med olika enheter. Vid behov samarbetar man inom sysselsättningsavdelningen med invandrantjänstens personal.

Raseborgs stads sysselsättningstjänster erbjuder olika former av service för alla långtidsarbetslösa i Raseborg, bl.a. rehabiliterande arbetsverksamhet, rådgivning och handledning och gruppverksamhet. Vid behov erbjuds även social- och hälsovårdstjänster.

Rehabiliterande arbetsverksamhet strävar efter att stärka klienternas funktions- och arbetsförmåga och fungera som en stig närmare arbetslivet. Inom sysselsättningstjänster finns flera egna verkstäder och man samarbetar med lokala föreningar och andra avdelningar inom staden, vilket betyder att sysselsättningsavdelningen har olika alternativ att erbjuda klienterna.

Med hjälp av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan klienten förbättra sin situation så att hen hittar sysselsättning eller söker sig till utbildning. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte innebär i praktiken assisterande arbetsuppgifter på olika slags arbetsplatser. Klienten kan delta i verksamheten i verkstäder, vid kommunens verksamhetsställen eller i organisationer. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte kan fortsättas i perioder med olika längd vanligtvis högst 24 månader per gång 1–4 dagar per vecka, minst 4 timmar per dag. Längden på den första perioden är minst 3 månader.

Under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte lyfter klienten arbetsmarknadsunderstöd. Dessutom får man 9 euro i kostnadsersättning för de dagar då klienten deltar i arbetsverksamhet, samt ersättning för resekostnader mellan hemmet och platsen där arbetsverksamheten ordnas, enligt det billigaste transportsättet då resan är över 5 km. För arbetsverksamhet betalas inte lön eftersom den inte är ett anställningsförhållande.

Sysselsättningstjänster erbjuder verkstadsverksamhet i Ekenäs och Karis med omnejd. Det ordnas även språkkurser och CV-kurser för invandrare.

2.2.6. ÄLDRESERVICE

Äldreservicens uppgift i Hangö och Raseborg är att stöda de äldre i olika livsskederna, att erbjuda rätt slags tjänster vid rätt tidpunkt samt främja ett aktivt liv. Målet är att bidra till en självständig vardag och göra det möjligt att bo hemma så länge som det är ändamålsenligt, tryggt och motsvarar personens egna önskemål. Äldreservicen utgår alltid från människans egna behov och tankar om hur han eller hon önskar ordna sitt liv. Äldreservicens mångprofessionella personal stöder åldringar och hjälper att stärka deras egna resurser. Äldreservicen har också ett nära samarbete med föreningar, organisationer, församlingar och frivilliga för att främja de äldres möjligheter att utöva olika slags aktiviteter. Serviceutbudet kompletteras av de företag som producerar omsorgs-, vård- och stödtjänster i staden.

Även invandrarna blir äldre och får behov av äldreservicens tjänster. Man bör se till att tjänsterna inom äldreservice är tillgängliga och anpassade även för invandrare och att personalen inom äldreservice har förståelse för de kulturella eller språkliga specialbehov en äldre person med invandrarbakgrund kan ha. Personalen inom äldreservice kan vända sig till invandrantjänsten om man behöver rådgivning eller stöd i frågor som berör arbetet med äldre personer med invandrarbakgrund.

2.3. UTBILDNING

Utbildningen spelar en central roll i integrationen av både vuxna och barn med invandrarbakgrund.

Småbarnspedagogik, förberedande undervisning och grundläggande utbildning, utbildning för icke-läs och skrivkunniga invandrare, integrationsutbildning samt frivilliga studier i språk är alla möjliga för invandrare att avlägga inom Raseborg. Förberedande undervisning inför gymnasiet för invandrare (LUVA), förberedande undervisning inför yrkesutbildning för invandrare (VALMA) och avläggande av grundskoleexamen för vuxna invandrare ordnas för tillfället inte i regionen, utan Hangös och Raseborgs invandrare måste söka sig till Salo, Lojo eller mot huvudstadsregionen för att gå dessa utbildningar.

2.3.1. SMÅBARNSPEDAGOGIK

Då en familj flyttar till kommunen blir dagvården en del av familjens vardag. De vanligaste formerna av småbarnspedagogik i Hangö och Raseborg är daghems- och gruppfamiljehems verksamhet samt familjedagvård. Barn med invandrarbakgrund placeras med fördel i daghem. I

inskolningsfasen strävar man efter att stöda och handleda personalen på det mottagande daghemmet i S2-undervisning och i hur man skall bemöta familjen. Samarbetet med föräldrarna börjar med ett inledande samtal vilket S2-läraren och sakkunniga samt en tolk deltar enligt behov. Det inledande samtalet för barn med invandrarbakgrund baserar sig på en mer omfattande blankett där man frågar om familjens kultur, traditioner och språkliga bakgrund.

Samarbetet mellan dagvårdspersonalen och föräldrarna grundar sig på en ömsesidig fostringsgemenskap som sker i växelverkan och i förtroende. I en fungerande gemenskap finns det mellan parterna en ömsesidig respekt och samarbetet fördjupas efterhand. En fostringsgemenskap stöder föräldraskapet och barnen i den fysiska-, psykiska- och personliga utvecklingen. Den dagliga interaktionen mellan personalen på daghemmen och föräldrarna ger goda möjligheter att främja familjernas integration.

Småbarnspedagogiken för barn med olika språklig och kulturell bakgrund grundar sig på den allmänna planen för småbarnspedagogik. I den språk- och kulturmedvetna småbarnsfostran sammanfogas språkinläring, kulturer och traditioner till en helhet inom småbarnsfostran. Barn med invandrarbakgrund lever ofta mellan olika kulturer. Småbarnspedagogikens uppgift är att stöda barn att bli medborgare av två kulturer.

Inom småbarnsfostran erkänner man alla människors rätt till sitt egna språk, kultur och traditioner. I den språkmedvetna småbarnsfostran förstår man den centrala betydelsen av språkinläring som grund till inläring, in-

teraktion och samarbete, men också som identitetsskapande och socialiserande faktorer. I Raseborg fungerar ”SpråKi”-nätverket vars målsättning är att utveckla och dela information och språkinläring, olika kulturer och traditioner till personalen inom småbarnspedagogiken.

Barn som har ett främmande språk som modersmål, vars kunskaper i finska/svenska inte når upp till standarderna för modersmål, hör till den intensifierade S2-språkundervisningen.

För varje barn inom småbarnspedagogiken gör man tillsammans med föräldrarna upp en plan för småbarnsfostran i vilken man skriver ner målen för S2-undervisningen och hur man inom gruppen skall förverkliga och bedöma dessa mål. S2-undervisning kan ske som smågruppsundervisning, som pararbete eller som individuell undervisning så att inläringen av det nya språket införlivas så mycket som möjligt i barnens vardag. S2-läraren inom småbarnspe-

dagogiken och den S2-sakkunnige stöder och handleder personalen i S2-undervisning och deltar vid behov i att lära barnet det nya språket. Det är föräldrarnas ansvar att barnen lär sig sitt eget modersmål och sina egna kulturtraditioner.

2.3.2. GRUNDLÄGGANDE UNDERVISNING OCH FÖRBEREDANDE UNDERVISNING

Enligt lagen för grundläggande utbildning kan kommunerna ordna förberedande undervisning inför den grundläggande utbildningen och tilläggsutbildning. För elever med invandrabakgrund strävar man i Raseborg efter att först ordna den förberedande undervisningen inför den grundläggande undervisningen i grupp. För 6–10 åringar ges det minst 900 timmar förberedande undervisning och till elever äldre än så, ges det minst 1 000 timmar förberedande undervisning. Målet med undervisningen är att ge tillräckliga kunskaper för att eleven skall kunna delta i den vanliga grundläggande undervisningen samt att främja elevens integration och utveckling. Undervisningen sker enligt undervisningsministeriets direktiv från 2015 angående läroplanen för grundläggande utbildning. Eleven kan flytta till den grundläggande utbildningen innan de tidigare nämnda timantalen har uppnåtts om eleven klarar av att följa med i den vanliga undervisningen. I Raseborg har man koncentrerat den grundläggande utbildningen till Kiila skola i Karis.

I Hangö ordnas förberedande utbildning de år som antalet kvotflyktingar, asylsökande eller motsvarande

elever är tillräckligt stort. Om behovet finns ordnas förberedande utbildning även till förskoleelever.

Det har inte uppgjorts en nationell timfördelning eller lärokurs för den förberedande undervisningen. För varje elev görs det en personlig inlärningsplan som innehåller bl.a. elevens startnivå, personliga inlärningsmål, ämnen som eleven ska studera, integrering i den grundläggande utbildningen under tiden inom den förberedande undervisningen, samt vilka eventuella stödåtgärder som krävs.

2.3.3. FINSKA/SVENSKA SOM ANDRA SPRÅK, UNDERVISNING I DET EGNA MODERSMÅLET OCH STÖDUNDERVISNING

Elever inom den grundläggande utbildningen som har ett främmande modersmål och studerande vars kunskaper i svenska/finska inte är på modersmålsnivå undervisas i svenska/finska antingen helt eller delvis som ett andra språk, istället för den modersmålsinriktade lärokursen i svenska/finska. Det finns bestämmelser och anvisningar för detta i den grundläggande undervisningens läroplan. Målsättningen är att eleven vid slutet av den grundläggande utbildningen skall behärska svenska/finska tillräckligt bra för att kunna fortsätta studierna efter avslutad grundläggande utbildning. Man strävar efter att ordna S2-utbildning utifrån behovet. S2-undervisningen kan även erbjudas som stödundervisning ifall det är frågan om enskilda elever.

Modersmålsundervisning för elever med invandrabakgrund kompletterar den grundläggande utbildningen.

Denna undervisning hör inte till den utbildning som avses i §12 i lagen om grundläggande utbildning, utan finansieras separat med statsunderstöd. Med hjälp av undervisning i modersmålet kan man stöda elevens personliga utveckling och på lektionerna kan eleven känna samhörighet med sin egen kulturgrupp. Enligt utbildningsnämndens beslut så kan man i Raseborg ordna undervisning i det egna modersmålet i arabiska, kurdiska, ryska och estniska. Undervisningen startar vid varje läsår om det finns minst fem elever som anmäler sig till undervisningen och om man lyckas hitta en lämplig lärare. Undervisningen ges två timmar per vecka. I Hangö ges för tillfället (2019) modersmålsundervisning i ryska.

Stödundervisning är det primära sättet att hjälpa en elev vid tillfälliga inlärningssvårigheter. Invandrarelever erbjuds stödundervisning i samtliga centrala ämnen inom den grundläggande utbildningen.

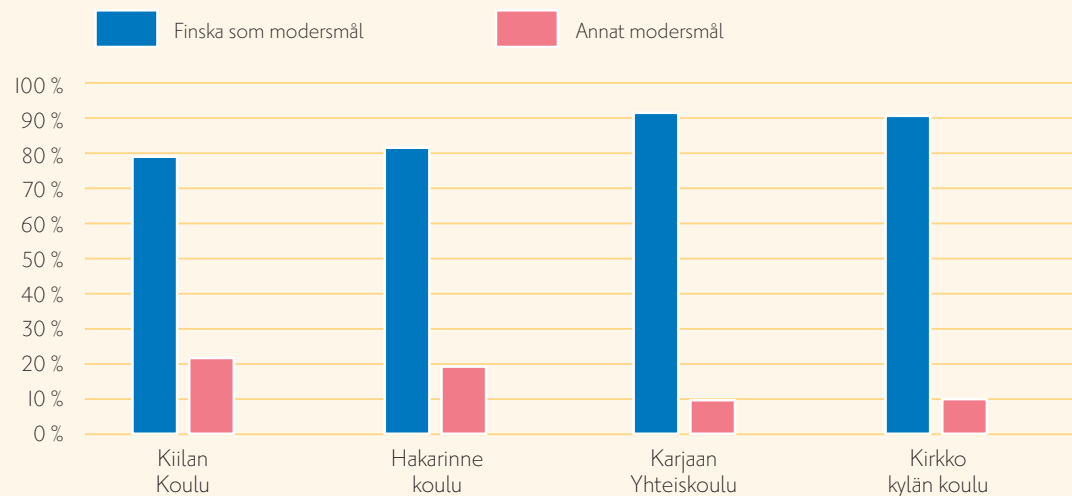
2.3.4. UNGDOMAR SOM HAR ÖVERSKRIDIT GRUNDSKOLEÅLDERN UTAN ATT SLUTFÖRA LÄROKURSEN

Också andra än läropliktiga kan bli elever inom den grundläggande utbildningen. I dessa fall studerar eleven enligt ett eget studieprogram. Målet är att slutföra lärokursen för den grundläggande utbildningen. Då gäller lagen om grundläggande utbildning i tillämpliga delar.

Vid Kanneljärvi Opisto i Lojo ordnas grundläggande utbildning för vuxna invandrare. Den är menad för över 17-åriga unga och unga vuxna personer med invandrar-

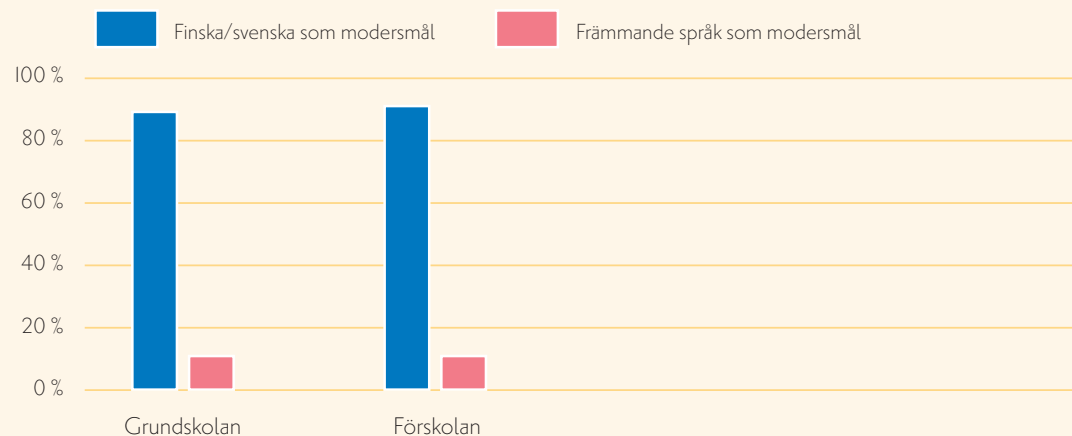
SPRÅKUPPDELNINGEN VID RASEBORGS FINSKA SKOLOR

De fyra skolorna med störst andel elever med främmande modersmål.

SPRÅKUPPDELNING INOM GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING I HANGÖ

De fyra skolorna med störst andel elever med främmande modersmål.

bakgrund som saknar avgångsbetyg eller motsvarande betyg. Till utbildningen finns inga språkkrav, utan studierna planeras utifrån personliga förutsättningar och behov och i början av studierna kartläggs elevens kunskande. Studierna kan avläggas som enstaka grundläggande kurser eller som en helhet tills den studerande har avlagt grundskolans avgångsbetyg.

2.3.5. UTBILDNING FÖR VUXNA Raseborgs kulturinstitut – utbildning i läs- och skrivkunnighet (LUKU).

År 2018 övergick ansvaret för att ordna utbildning från NMT-centralerna till kommunerna. I Raseborg var det Raseborgs kulturinstitut sedan början på år 2018 har rätten att ordna integrationsundervisning för icke-läs och skrivkunniga invandrare i Hangö och Raseborg. Undervisningen är en del av den fria bildningen, så till exempel ordnas inte grundläggande undervisning för vuxna vid institutet. Utbildningen söker ännu sina former och det är ännu oklart hur många moduler den skall bestå av. Förtillfället är varje modul ca två månader lång. För att få en funktionell läskunnighet krävs åtminstone två månaders studier, i vissa fall till och med ett år. Undervisningen har år 2018 ägt rum i Karis fyra dagar i veckan med fyra timmars undervisning per dag. Undervisningen innefattar förutom läs- och skrivkunnighetsundervisning, även motion och IT-kunskap. År 2019 planeras undervisningen flyttas till Ekenäs.

Samarbetet mellan invandartjänsten och TE-byrån har varit viktigt när man utrett de studerandes bakgrund och fortsättningsmöjligheter vid andra integrationsutbildningar. Invandartjänsten har även till exempel ordnat en skogsutfärd tillsammans med vildmarksguidesutbildningen vid Axxell för LUKU-gruppen. Denna typ av verksamhet och samarbeten önskas det mera av, då det då ges ett annat innehåll till undervisningen. En annan utvecklingsidé kunde till exempel vara att styra de studerande till frivilligarbete inom Raseborg. Invandartjänsten kunde också gärna vara med och ge idéer till innehållet i undervisningen när de studerandes muntliga språkkunskaper i finska har blivit lite bättre. Man kunde till exempel öva sig i att använda nätbankstjänster samt FPA:s hemsidor. Även studiebesök till olika platser är möjligt under kursens gång.

En speciellt utmanande grupp inom läs- och skrivkunnighetsundervisningen är seniorerna samt de som har hälsoproblem. Deras framsteg sker ofta långsamt vilket innebär att de behöver gå om de olika modulerna. Angående denna grupp kunde man överväga om det skulle vara möjligt att få till stånd en mindre grupp som förslagsvis kunde träffas några timmar ett par tre gånger i veckan.

Till Raseborgs kulturinstituts vanliga kvällsundervisning är även invandrare välkomna. Kurserna är ett bra sätt att lära känna finländare och förbättra sina muntliga språkkunskaper i finska och svenska. Institutet försöker ordna de finskspråkiga kurserna så att även personer med mindre kunskaper i finska kan delta.

Axxell

Axxell Utbildning Ab arrangerar enligt avtal för åren 2016–2019 integrationsutbildning som arbetskraftspolitiskutbildning för vuxna invandrare. Integrationsutbildningen riktar sig till vuxna invandrare som styrs till rätt nivå av kurs genom ett test av språknivån.

**Inom integrations-
utbildningen
studerar man det
finska språket,
arbetslivsfärdigheter
och kunskap om det
finska samhället.
Till utbildningen
hör även en eller
flera perioder av
arbetslivspraktik.**

Efter avlagd integrationsutbildning skall den studerande behärska grunderna i det finska språket. Varje studerandes studiestig är individuell beroende på utgångsnivån, studiefärdigheterna och fortsättningsplanerna.

Integrationsundervisningen förverkligas enligt direktiven från Utbildningsstyrelsen¹⁴.

Lärkkulla

Vid Lärkkulla kan man avlägga språkkurser i svenska, finska och engelska. Kurserna är heltidsstudier som sträcker sig över ett läsår. Lärkkulla har årligen ca 120 antal studerande av vilka ca 50% är utländska studeranden. Lärkkulla ordnade även integrationsutbildning på svenska under åren 2016–2017 och kan även i framtiden om behovet finns arrangera nya integrationskurser på svenska.

Mera information om integrationsutbildning för vuxna invandrare finns under kapitel 2.8.4 ”TE-tjänster och integrationsutbildning”.

2.4. FRITIDSAVDELNINGEN

Tjänster för ungdomar

Bland ungdomarna i regionen syns vissa tendenser till motsättningar och gruppbildning enligt etnicitet och språkgrupp (detta gäller även de inhemska språken). För ungdomsbyråns verksamhet är målsättningen att

¹⁴ https://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/maahanmuuttajien_koulutus
<https://kotouttaminen.fi/alkukartoitus-ja-kotoutumiskoulutus>

alla ungdomar skall känna sig välkomna oavsett etnisk tillhörighet eller modersmål.

För att överbygga de ungas tröskel att besöka ungdomsgårdarna i kommunen kan ungdomsbyrån ordna specialbesök för vissa grupper, exempelvis informationstillfällen för de S2-klasser som finns i de olika skolorna. Behovet är störst i de finskspråkiga skolorna i Karis och Ekenäs. Ungdomsledarna kan även vid behov erbjuda rastverksamhet till skolorna samt individuellt stöd eller grupphandledning av specialungdomsarbetarna.

Raseborgs ungdomsbyrå erbjuder en tvåspråkig (finska och svenska) verksamhet för ungdomar under 18 år. Målet är även att information samt verksamheten ska fungera på engelska vid behov. Ungdomsgårdarna är platser där ungdomar kan spendera tid med sina kompisar och träffa trygga vuxna. Under gårdarnas öppethållningstider erbjuds olika aktiviteter så som spel, matlagning, skapande verksamhet och hjälp med läxläsning. Det finns alltid två ungdomsledare på plats på varje gård för de unga att vända sig till. Under läsåret ordnar Raseborgs ungdomsbyrå även specialungdomsarbete i skolorna, grupphandledning samt individuellt arbete. Detta sker enligt överenskommelse med skolorna och andra samarbetspartners.

Under sommaren är ungdomsgårdarna stängda och då ordnar ungdomsbyrån läger och annan verksamhet efter behov och önskemål. Verksamheten riktar sig till alla ungdomar i regionen oavsett bakgrund, dock har

ungdomssidan en uppgift i att tydligt informera om verksamhetens möjligheter till skolorna, invandrarbyrån samt socialbyrån för att nå alla ungdomsgrupper i kommunen.

Uppsökande ungdomsarbetet utförs både i Hangö och Raseborg. Det är en form av specialungdomsarbete som riktar sig till ungdomar och finns tillgänglig för att erbjuda ungdomarna en trygg vuxen kontakt. Målet med uppsökande ungdomsarbetet är att förebygga utslagning genom att nå personer under 29 år som på ett eller annat sätt hamnat utanför arbetslivet eller skolvärlden. Uppsökande ungdomsarbetet omfattar individuell rådgivning och handledning som baserar sig på frivillighet. Uppsökande ungdomsledaren samarbetar med skolor, försvarsmakten, socialbyrån, ungdomsbyrån, TE-byrån, ungdomsverkstanen och med övrig personal som arbetar med ungdomar.

Idrott- och motionstjänster

Idrott och hälsomotion arbetar aktivt för att kunna erbjuda alla invånare en möjlighet att idka motion i sin hemstad. Det är låg tröskel att komma med i alla grupper och prissättningen är förmånlig. I Ekenäs simhall ordnas det simundervisning för alla skolor i Raseborg (4–6 ggr/år, beroende på vilken årskurs man är) Inför dessa har det till simhallen införskaffats burkinin i alla storlekar, både för vuxna och för barn. Dessa kan man hyra från simhallskassan. Detta har gjort att de allra flesta deltar i simundervisningen via skolan. I samarbete med

Västra Nylands invandrantjänst har även besökstillfällen till Ekenäs simhall ordnats för invandrare. Dessa har varit välbesökta. Här har man med tolk fått veta hur allt fungerar i simhallen, allt från att betala till hur ska tvätta sig etc. Under bekantingsbesöken har man även noga gått igenom vilka bassänger som kräver vilken simkunskap osv. I den ledda verksamheten har det satts in en simkurs för vuxna icke simkunniga. Denna har varit välbesökt av invandrare i majoritet.

Raseborgs stads idrotts och motionstjänster har haft ett långvarigt samarbete med invandrarbyrån för att främja motions- och idrottsutövande bland nyanlända invandrare i regionen. Sedan år 2015 har staden blivit beviljande projektmedel av Regionförvaltningsverken inom ramarna från deras satsning ”Integration genom idrott”. Tack vare dessa projekt har man i Raseborg under åren 2015–2018 kunnat erbjuda olika former av motions- och idrottssatsningar för invandrare. Majoriteten av alla nyanlända personer som blivit beviljade internationellt beskydd, har deltagit i verksamhet inom projektet och har då kunnat bekanta sig med motionsutbudet i Raseborg. År 2019 fortsätter ”Integration genom idrott” med projektet ”Jag, en motionär” där målet är att hitta motionshobbyn som stöder integrationsprocessen. Inom ramarna för projektet ordnas riktade motionskurser och läger för invandare.

Projektet inom ramarna för ”Integration genom idrott” har även inneburit att verksamhet för invandrare blivit en integrerad del av motionstjänsterna inom Raseborgs stad och stärkt samarbetet mellan invandrantjänsten och motions-tjänsterna.

2.5. STADSUTVECKLINGS- AVDELNINGEN I RASEBORG: INFORMATION OCH KULTURTJÄNSTER

Raseborgs stads informatör samarbetar med invandrantjänsten för att så bra som möjligt kunna informera om stadens angelägenheter även för invandrare med annan språklig bakgrund än svenska, finska och engelska. Även informationen om stadens kulturevenemang, -kurser och utställningar bör hitta kanaler för att nå även invandrarerna. Det skall vara möjligt för invandrare att ta del av det lokala kulturutbudet och den finländska kulturen.

För att stärka invandrarernas identitet och självkänslas plattformar att uttrycka sin egen kultur i stadens olika utrymmen och sammanhang, via t.ex. uppträdanden eller utställningar i stadens utrymmen. Invandrarerna har liksom alla andra möjlighet att ställa ut egna konstverk i Galleri Fokus och Galleri Perspektivet. Genom den utåtriktade verksamheten synliggörs mångkulturen för stadens majoritetsbefolkning.

Raseborgs stads välfärdsplan inkluderar alla barn och ungdomar, men åtgärderna i den är speciellt viktiga för invandrarbarn som kanske inte har samma tillgång till kulturupplevelser på de inhemska språken.

Kulturbyrån i Raseborg stöder invandrantjänstens kulturevenemang, workshops eller -kurser riktade till specifika grupper, t.ex. invandrankvinnor. Staden är lyhörd för invandrarernas egna idéer och försöker genom samarbete mellan olika enheter och tredje sektorn

genomföra dem. Kulturnämnden beviljar understöd till föreningar som satsar på mångkulturell verksamhet samt verksamhet riktad till invandrare.

2.6. INVANDRARRÅDET I RASEBORG

Stadsstyrelsen i Raseborg beslöt den 19.9.2017 att inrätta ett invandrarråd.

Uppgifter är enligt social-och hälsovårdsnämnden att fungera som sakkunnig i mångkulturella frågor och främja växelverkan mellan olika kulturer och aktivt delta i arbetet att förebygga fördomar, diskriminering och rasism.

Rådet har också möjlighet att stärka invandrades delaktighet i det kommunala beslutsfattande genom att framställa initiativ, bli hörda och ge utlåtande till stadens politiska organ. Rådet skall också bevaka de kommunala tjänsternas tillgänglighet för invandrare och arbeta för att underlätta samverkan mellan olika invandrarorganisationer, -föreningar, tredje sektorn, olika myndigheter och näringslivet. Rådet utses för två år i taget och består av åtta medlemmar av vilka sex medlemmar har invandrabakgrund, en medlem utses från social- och hälsovårdsnämnden och en från bildningsnämnden. Invandrarkoordinatorn fungerar som rådets sekreterare och föreslår medlemmar till invandrarrådet. På invandrantjänstens hemsida finns kontaktuppgifter till rådets medlemmar samt protokollen från invandrarårets möten¹⁵.

2.7. FOLKPENSIONS-ANSTALTEN, FPA

FPA:s kundservice och arbete med invandrarklienter.

FPA erbjuder service för kunderna på flera olika sätt: e-tjänsten, telefonservice, serviceställen, tidsbokningar, pappersblanketter samt olika pop up evenemang. FPA har serviceställen i Hangö, Ekenäs och Karis. Även på dessa ställen erbjuds det service på olika sätt.

FPA har kundhandledare i kundutrymmet som hjälper utan att kunderna behöver ta könnummer. Då får kunderna hjälp till exempel med att sköta sina ärenden

¹⁵ <https://raseborg.fi/migrant/invandrarradet>

på kunddatorn, gå igenom ansökningsblanketter, göra tidsbokningar och handleda och informera kunderna i hur de lättast kan sköta sina ärenden med FPA. Kundhandledaren möter alltså kunderna genast de kommer in i byrån. Beroende på deras ärende handleder de kunden till den servicekanal som är den lämpligaste i de olika situationerna.

Service med könnummer finns till då ärendena kräver mer genomgång och man behöver kolla kundens uppgifter i FPA:s system.

Tidsbokningar används till exempel då kunden har flera ärenden som kräver längre tid att reda ut. FPA erbjuder tidsbokningar på serviceställen men även som telefontidsbokningar. Då kunden bokar en tid till antingen telefonservicen eller ett serviceställe, går kundhandledaren igenom kundens ärende före tidsbokningen och reder ut de saker som behövs för att kundens ärende ska kunna skötas så långt som möjligt under själva tidsbokningen.

För invandrarklienter finns samma servicesätt som för övriga klienter. Invandrarklienter behöver dock ofta mer hjälp även i enklare saker och då erbjuder FPA service med könnummer och tidsbokning. I synnerhet då kunderna första gångerna kommer i kontakt med FPA finns det behov av att kartlägga deras situation ordentligt samt ge mer info om FPA:s förmåner och hur till exempel ändrade livssituationer inverkar på dem. I alla serviceställen ges service på finska, svenska och engelska. Då det inte finns ett gemensamt språk

så har FPA möjlighet att boka en tolk som hjälp till en tidsbokning. Det är ofta våra kundhandledare som avgör om ärendet är sådant att kunden inte förstår det utan hjälp av tolk, eller om ärendet är så invecklat att även om kunden kan engelska så är det bättre att sköta det med tolk och kundens modersmål. Kunden kan även själv be om att få en tolk och då bokar FPA tid för det. Utmaningen med tolkservicen är att man alltid måste göra en tidsbokning och beställa tolk till en annan dag. Det bästa skulle vara att kunna vara i direkt kontakt med en tolk per telefon eller Skype då kunden kommer till servicestället. Men denna möjlighet finns inte för närvarande. I kundtjänsten får FPA handleda och informera invandrarklienter mycket också i saker utöver FPA:s förmåner, som till exempel hur man betalar räkningar, är i kontakt med TE-byrån, skatteverket, polisen eller hur man söker bostad för att nämna de vanligaste. Invandrarklienterna är ju inte en enhetlig grupp, utan det finns de som lär sig saker snabbare och lättare samt de som behöver mer hjälp en längre tid.

2.8. ARBETS- OCH NÄRINGSBYRÅNS INTEGRATIONSTJÄNSTER

På Nylands TE-byrås hemsidor finns det information på olika språk och länkar som kan vara användbara för invandrare. EU-medborgare kan anmäla sig som

arbetssökande via TE-byråns nättjänster, medborgare av ett tredje land måste personligen anmäla sig genom ett besök till en TE-byrå och där lämna in anmälningsblanketten för arbetssökande. Information och handledning ger även den nationella "Arbetslinjen". Efter att man registrerats som arbetssökande tar TE-byrån alltid kontakt med kunden. Vid de olika verksamhetsställena finns det även nätrådgivare och av dem får man till exempel hjälp med att registrera sig som kund.

2.8.1. INLEDANDE KARTLÄGGNING

Arbets- och näringsbyråerna inleder kartläggningen för de invandrare som är arbetslösa och som har registrerat sig som arbetssökande vid TE-byrån. Den inledande kartläggningen påbörjas inom två månader efter att man blivit kund hos TE-byrån eller efter att man gjort en begäran om inledande kartläggning. I praktiken påbörjar TE-byråerna den inledande kartläggningen ungefär två veckor efter att kunden registrerat sig som arbetssökande. Om det finns behov kan även en handledare från invandartjänsten och/eller tolk delta under den inledande kartläggningen. En invandares inledande kartläggning sker via tidsbokning och kunden får en personlig kallelse.

Den inledande kartläggningen och de åtgärder som kopplas till denna görs på invandrarens modersmål eller på ett språk som kunden förstår tillräckligt bra.

Under den inledande kartläggningen tar man reda på vilka förutsättningar kunden har för arbetsliv eller studier och vilka integrationsförutsättningarna är: läs- och skrivkunnighet, kunskaper i finska eller svenska, studiefärdigheter och –förutsättningar, tidigare utbildningar och arbetserfarenheter, specialfärdigheter eller andra styrkor, de egna önskemålen om sysselsättning och utbildning, samt livssituationen och servicebehov kopplat till denna.

2.8.2. INTEGRATIONSPLAN

En invandrare som är registrerad som arbetslös arbetsökande eller en invandare som får annat än tillfälligt utkomststöd har rätt till en integrationsplan. Den kan även göras för en person vars integration vid den inledande kartläggningen bedöms främjas av en sådan plan. Uppgörandet av en integrationsplan påbörjas senast två veckor efter den inledande kartläggningen är avslutad. Ofta så görs den inledande kartläggningen och integrationsplanen samtidigt och den inledande kartläggningen kompletteras senare med köptjänster som till exempel test av språkkunskaper.

Förändringar i integrationsplanens längd, innehåll eller fortsättning på en avbruten integrationsplan kommer TE-byrån och invandraren överens om sinsemellan. Integrationsplanen kan göras upp i samarbete med kommunen om det är i invandarens intresse och om det finns resurser till detta. En invandrare har rätt till en integrationsplan i maximalt tre år efter det att den första integrationsplanen har undertecknats. Tiden kan i specialfall förlängas med två år. Den första integrationsplanen göts upp för maximalt ett år.

2.8.3. SYSSELSÄTTNING AV INVANDRARE

Invandrare är potentiell arbetskraft till företag. Arbete är en av de viktigaste faktorerna för integration. Via arbete har man möjlighet att hitta en meningsfull roll i det nya samhället. Via arbete möjliggörs fler sociala kontakter till resten av befolkningen och språket utvecklas. Företag

har ofta en hög tröskel för att rekrytera invandrare.

Orsak till detta sägs ofta vara bristfälliga språkkunskaper. Arbetslöshetsgraden hos invandrare är ofta över dubbelt så hög jämfört med stambefolkningen. Enligt regeringsprogrammet bör invandares arbetslöshet minska med hälften. Detta kommer inte att ske utan speciella åtgärder och nya perspektiv. Vid rekrytering har man fastställt krav på kunskapsnivån och funktionsförmågan, vilka är viktiga indikatorer vid en lyckad rekrytering. Med tanke på invandares sysselsättning är det viktigt att identifiera dessa vid varje rekryteringstillfälle. I Nylands område har man skaffat invandrarklienter olika yrkeskartläggningar via vilka man kan påvisa sin yrkeskunskap. Utöver detta så har SIMHE-projektet utvecklat metoder för att identifiera kunnandet hos högskoleutbildade invandrare. I Helsingfors har det grundats IHH (Internation House Helsinki) som är ett pilotprojekt för att försnabba sysselsättningen av klienter med hög nivå på sitt kunnande. IHH betjänar alla klienter och arbetsgivare i Nyland.

2.8.4. TE-TJÄNSTERNA OCH INTEGRATIONSUTBILDNING

TE-byrån arbetar förutom på kundnivå också i samarbete med kommunerna, näringslivet, föreningar, utbildningsanordnare och med andra parter för att skapa förutsättningar för en lyckad integration på individnivån. Integrationsprocessen bör i högsta grad ses som ett samarbetsuppdrag mellan samhällets alla aktörer. På kommunnivå är integrationsprocessen även sammanlän-

Inom TE-byråns tjänster betyder lagen om främjande av integration i praktiken främst att stöda invandrarkundernas språkkunskaper, arbetslivsfärdigheter och stärka deras yrkesmässiga färdigheter genom olika arbetskraftspolitiska åtgärder.

kad med näringslivs-, utbildnings- och kunskapsärenden. Under integrationstiden hör det till TE-byråns uppgifter att handleda, motivera och göra upp personliga integrationsplaner för personer som faller under integrationslagen. Utöver detta skall TE-byrån även stöda förverkligandet av de mål som lagts upp i integrationsplanerna, samt följa med hur kunderna kommer in i arbetslivet eller

annan sysselsättning. TE-byrån skall också informera personligen om annan central lagstiftning angående rättigheter, skyldigheter och eventuella konsekvenser. Integrationsprocessen utformas av servicehelheter och olika arbetskraftspolitiska åtgärder som för klienten framåt. Man följer med hur åtgärderna förverkligas på kundnivå. I integrationsprocessen handleds klienten utifrån påvisade språkkunskapsnivåer till språkundervisning, yrkesutbildning eller andra coaching-tjänster. Utbildningen kan förverkligas som arbetskraftspolitisk utbildning eller som frivillig utbildning. Under integrationstiden har kunden enligt sitt behov av tjänster, i princip hela TE-byråns service till förfogande.

För invandrare vilka passerat åldern för läroplikten ordnas undervisning i finska eller svenska och annan undervisning som främjar sysselsättningsmöjligheterna på arbetsmarknaden och som ökar möjligheterna att studera vidare, samt undervisning i samhällliga och kulturella områden och i andra kunskaper som ökar på förmågan att hantera sin livssituation. Integrationsutbildningen kan även innehålla erkännande av tidigare införskaffad kunskap och examina, samt yrkesvägledning. Integrationsutbildningens språkliga mål är att invandraren skall nå en fungerande grundläggande språknivå. Integrationsutbildningen verkställs vanligtvis som en arbetskraftspolitisk utbildning. Integrationsutbildning kan även göras som frivilliga studier. TE-byråerna styr invandraren till en arbetskraftspolitisk utbildning eller en frivillig utbildning. En invandrare som studerar på eget bevåg har rätt att lyfta

arbetsmarknadsstöd om behovet av utbildning har godkänts av TE-byrån och att man bedömer att utbildningen främjar invandrarens förutsättningar att integreras och komma ut på arbetslivet, eller om utbildningen är i enlighet med integrationsplanen. Om TE-byrån skall kunna stöda en invandrades frivilliga utbildning under integrationstiden, förutsätts det att det är fråga om språkundervisning i finska eller svenska eller att utbildningen i huvudsak sker på svenska eller finska. Frivillig utbildning som stöds av TE-byrån kan även innehålla arbetspraktik eller frivilligarbetet inom tex. medborgarorganisationer. Frivillig utbildning som stöds av TE-byrån bör till innehållet vara minst hälften studier eller studierelaterade uppgifters utförande. Efter integrationstidens slut har invandrare tillgång till TE-byråns tjänster enligt likabehandlingsprincipen, dvs invandrare får då TE-byråns tjänster i samma utsträckning och på samma grunder som finländare i övrigt. Myndigheterna är skyldiga att erbjuda aktivare åtgärder inom ramarna för bidragen.

Läs- och skrivkunnighetsutbildningen flyttade vid årsskiftet 2018 till Utbildnings- och Kulturministeriet. Läs- och skrivkunnighetsutbildningen (LUKU) anordnas i fortsättningen som en del av den grundläggande utbildningen för vuxna eller som en del av den fristående utbildningen. Undervisning som stärker kunskap i det latinska alfabetet erbjuds även i fortsättningen som en del av den arbetskraftspolitiska integrationsutbildningen som TE-byrån godkänner. Utbildning i läs- och skrivkunnighet som en frivillig utbildning kan understödjas av TE-byrån

på basen av Lagen om främjandet av integration om den uppfyller de kraven på 20h/vecka. Utbildning i läs- och skrivkunnighet kan även ses ur lagen om arbetslöshetsförmåner som en bisyssla, då är kunden skyldig att ta emot arbete eller andra heltidssysselsättningar om sådana erbjuds.

2.8.5. UTVECKLING AV NÄTVERKSARBETE

En del av invandrarna som skall integreras har sådana hälsomässiga och/eller sociala utmaningar som märkbart påverkar integrationen. En del av problemen påverkar direkt inlärningsmöjligheterna, andra indirekt. Kommunens, TE-tjänsternas och tredje sektorns aktörers uppdrag är att erbjuda tjänster och service åt de som skall integreras, när TE-byrån inte kan bistå invandraren. Här bör då finnas individcenterade alternativ till social rehabilitering, arbetsprövning och lönesubventionerade arbetsmöjligheter.

2.9. TREDJE SEKTORN

Bland den tredje sektorns aktörer inom Hangö och Raseborg som är aktiva inom integrationsarbete finns följande föreningar, förbund och organisationer: Café Wilda, Emmaus, Evangeliska luterska kyrkans församlingar i Ekenäs- Tenala och Karis-Pojo, WAU r.f., Folkhälsan, Hangö gatumission, Makura, Marthorna, Mannerheims barnskyddsförbund, Missionskyrkan, Nätverket för heminkvartering (Kotimajoitusverkosto), Pingst kyrkan - Betesda church och Röda Korset.

Tredje sektorn har en viktig roll i integrationen av invandrare. Genom föreningar och organisationers olika aktiviteter, evenemang, frivilligarbetarnas insatser etc. kan nyanlända invandrare få fler kontakter till civilsamhället, få nya vänner, skapa sig ett socialt nätverk och bilda sig en större förståelse för finländare och finländsk kultur. Samtidigt så ökar infödda finländares förståelse för personer med annan kulturell bakgrund.

2.9.1. RESURSBANKEN-PROJEKTET

För att utveckla och stärka den tredje sektorns roll skapades Projektet Resursbanken som är ett tvåårigt samarbetsprojekt mellan kommunerna Raseborg, Lojo, Högfors och Vichtis. Projektet finansieras av AMIF (EU:s asyl-, migrations- och integrationsfond) samt av de deltagande kommunerna. Inom ramarna för projektet kommer det ordnas olika evenemang, träffar, tema-utbildningar och andra aktiviteter vars syfte är att utveckla och stärka aktörer inom den tredje sektorn som integrationsaktörer, samt utveckla och fördjupa samarbetet och nätverkanet mellan olika föreningar, organisationer, frivilliga samt kommunen. Projektet inleddes i maj 2018 och tar slut under sommaren 2020.

Projektet har möjliggjort att man i Karis har kunnat hyra en lokal för föreningsverksamhet från och med januari 2019. Lokalen kommer att användas till att ordna olika verksamhet för grupper samt andra evenemang och tillställningar. Med att erbjuda ett verksamhetsutrymme för föreningar, frivilliga och för personer med invandrabakgrund hoppas man på att stöda de redan aktiva föreningarna och personerna, men även att hitta nya aktörer och utveckla verksamhetsformer som stöder integrationen av invandrare och ökar den kulturella mångfalden i Raseborg.

2.9.2. WAU R.F. - FC-SLIMMIT

Projektet ”FC-Slimmit- ett integrerande fotbollsprojekt” drivs av föreningen WAU r.f. Projektet som började som ett pilotprojekt 2016, är nu inne på sitt fjärde verksamhetsår som ett samarbete mellan WAU r.f. och Västra Nylands invandartjänst.

FC-Slimmit vänder sig till gruppen nyanlända invandrare bland vilka det finns många unga män. Eftersom de kan vara i riskzonen för marginalisering, missbruk eller radikalisering erbjuder FC-Slimmit dem att delta i fotbollsverksamhet. Den integrerande fotbollsverksamheten ger ett sammanhang, ett kamratstöd och en integrerande verksamhet. Det finns två fotbollslag – ett i Karis och ett i Ekenäs. De tränar två till tre gånger i veckan. Lagen deltar i de regionala fotbollsserierna. Lagmedlemmarna deltar även i kamratstödsgruppen ”Ansikte mot ansikte – integrationsgruppverksamhet” i vilken man behandlar ämnen som berör integrering och livet i Finland.

2.9.3. MANNERHEIMS BARNSKYDDSFÖRBUNDS VÄNVERKSAMHET FÖR KVINNOR

Invandartjänsten har ett samarbetsavtal med MLL för deras vänverksamhet för invandarkvinnor. Verksamheten ”Vän till en invandarmamma” parar ihop kvinnor med invandrabakgrund med finländska kvinnor. Inom ramarna för denna verksamhet ordnas det årliga utbildningar och info-tillfällen.

3.

Utvecklingsmål och åtgärdsplaner för integrationsarbetet i Hangö och Raseborg 2019–2023

INVANDRARTJÄNSTEN

Utvecklingsmål: Arbeta för att främja integrationen av invandrare i regionen.

Åtgärdsplan: Arbeta för att stärka olika samarbetsnätverk genom olika samarbetsmöten, gemensamma projekt och öppen dialog med olika samarbetspartners.

Tidtabell: Kontinuerligt.

Utvecklingsmål: Stärka den tredje sektorns roll inom integrationsarbetet i Raseborg genom projektet Resursbanken.

Åtgärdsplan: Hyra en lokal tillsammans med Röda Korset och Emmaus där föreningar, frivilliga, personer med invandrabakgrund och övriga aktörer kan ordna olika verksamheter.

Tidtabell: Start vintern 2019.

Utvecklingsmål: Förtydliga direktiven angående tolkning och tolkningstjänster.

Åtgärdsplan: Invandrantjänsten sammanställer nya anvisningar för tolktjänster och direktiv för tolkning. Invandrarbyrån ansvarar för att den nya informationen når ut till berörda avdelningar via hemsidan, info-tillfällen etc.

Tidtabell: Hösten 2019.

Utvecklingsmål: Bättre information om olika aktiviteter och verksamhet för och med invandrare.

Åtgärdsplan: Invandrantjänsten skall hålla sin hemsida uppdaterad och aktuell.

Tidtabell: Kontinuerligt från och med våren 2019.

Utvecklingsmål: Information om olika kulturer och integrationsfrågor till personalen inom Hangö och Raseborg.

Fortbildning i frågor som berör olika kulturer och integration.

Åtgärdsplan: Invandartjänsten skall sträva till att årligen ordna utbildningar eller föreläsningar som berör aktuella ämnen relaterade till integration och invandring. Invandartjänsten skall vidarebefordra info om föreläsningar och utbildningar som arrangeras i dessa ämnen på andra orter, till den förebyggande hälsovården och andra avdelningar inom staden.

HANGÖ STAD

Utvecklingsmål: Ökat samarbetet angående integrationsfrågor inom de olika avdelningarna i Hangö stad.

Åtgärdsplan: Invandartjänsten sammankallar till årligt samarbetsmöte med representanter från socialservice, bildningen, sysselsättningsavdelningen, ungdomsavdelningen och invandrarbyrån.

Tidtabell: Första mötet våren 2019.

Utvecklingsmål: Bygga upp samarbete mellan invandartjänsten och sysselsättningstjänsterna i Hangö. Öka möjligheterna för invandrare att få ett arbete.

Träffas regelbundet med olika samarbetspartners som TE-byrån och invandartjänsten.

Tidtabell: Från och med våren 2019.

VUXENSOCIALARBETE

Utvecklingsmål: Mera strukturerad och praktisk handledning kring olika frågor som har med skötsel av privatekonomin att göra. Tex. hur man sköter sina hyresbetalningar, räkningar och övriga ärenden.

Åtgärdsplan: Strukturerad handledning och intensiv handledning i frågor som berör förmånssystemet och skötsel av privatekonomin i samarbete med vuxensocialarbete, FPA och invandartjänsten. Bedömning av servicebehovet görs då behov finns.

Tidtabell: Start våren 2019.

Utvecklingsmål: Klargöra processen kring bedömningen av servicebehovet.

Åtgärdsplan: Invandartjänsten skall ta i bruk samma dokumentationsprogram och blanketter för som används inom vuxensocialarbete.

Tidtabell: Våren 2019.

Utvecklingsmål: Mera konkret samarbete mellan invandartjänsten och vuxensocialarbete gällande såväl service enligt integrationslagen som den nya socialvårdslagen.

Åtgärdsplan: Samarbetsmöten mellan invandartjänsten och vuxensocialarbete.

Tidtabell: Kontinuerligt och enligt behov.

FÖREBYGGANDE HÄLSOVÅRD

Utvecklingsmål: Öka informationen om hälsovårdstjänsterna inom Raseborg.

Åtgärdsplan: Informationspaket om vilka förebyggande hälsovårdstjänster som finns och vad de består av.

Tidtabell:

STADSUTVECKLINGSAVDDELNINGEN RASEBORG

Utvecklingsmål: Förbättra informationen om stadens angelägenheter för invandrare med annan språklig bakgrund än svenska, finska och engelska.

Åtgärdsplan: Informatören och invandartjänsterna gör en plan för hur informationsgången skall ske.

Tidtabell: Arbetet med planen inleds 2019.

Utvecklingsmål: Informationen om stadens kulturevenemang, -kurser och utställningar bör hitta kanaler för att nå även invandrarna.

Åtgärdsplan: Informatören och invandartjänsterna gör en plan för hur informationsgången skall ske för att invandrarna skall få tillgång till evenemangskalenderns information.

Tidtabell: Arbetet inleds 2019.

Utvecklingsmål: Information om att alla invånare har möjlighet att utöva sin egen kultur i stadens olika utrymmen och sammanhang bör delges även invandrarna. detta gäller även informationen om att föreningar har

möjlighet att ansöka om bidrag för staden för att ordna olika evenemang.

Åtgärdsplan: Informatören och invandrantjänsterna gör en plan för hur informationsgången skall ske.

Tidtabell: Arbetet inleds 2019.

Utvecklingsmål: Fler kulturrevenemang borde ordnas med tanke på personer med invandrabakgrund.

Åtgärdsplan: I diskussioner med tredje sektorn informeras om att staden beviljar understöd till föreningar som satsar på mångkulturell verksamhet samt verksamhet riktad till invandrare.

Tidtabell: Kontinuerligt och enligt behov.

SYSSÄTTNINGSAVDELNINGEN RASEBORG

Utvecklingsmål: Stärka samarbetet mellan invandrantjänsten och sysselsättningstjänster i Raseborg. Öka möjligheterna för invandrare att få ett arbete. Ha regelbundna träffar tillsammans med invandrantjänsten och övriga samarbetspartners, som TE-tjänsterna och socialbyrån.

Åtgärdsplan: Delta i möten som är sammankallade av invandrantjänsten och utveckla samarbetet, samt jobba för att underlätta situationen för invandrarna i Raseborg.

Tidtabell: Från och med våren 2019.

KULTURINSTITUTET

Utvecklingsmål: Få stadens invandrare medvetna om kulturinstitutets kursutbud och få fler personer med invandrantjänster att delta i kulturinstitutets verksamhet.

Åtgärdsplan: Invandrantjänsten berättar för sina klienter om institutets verksamhet och anmälningstider. Kulturinstitutet kan vid behov ordna infotillfällen om sin verksamhet för personer med invandrabakgrund

Tidtabell: Invandrantjänsten informerar sina klienter om kulturinstitutets verksamhet alltid vid terminsstarterna. Infotillfällen enligt behov om hösten.

MENTAL- OCH MISSBRUKARVÅRDEN RASEBORG

Utvecklingsmål: Mera kunskap och större förståelse i frågor och problematik som berör invandrare och integration inom mental- och missbrukarenheten och samtidigt mera kunskap och djupare förståelse i missbruks- och mentalrelaterade frågor för invandrantjänsten.

Åtgärdsplan: Ökat samarbete mellan mental och missbrukarenheten och invandrantjänsten. Regelbundna samarbetsmöten, nya kontaktytor och utveckling samarbetsfrågor och arbetsfördelningen.

Tidtabell: Samarbetsmöten från hösten 2019.

Utvecklingsmål: Bryta tabun bland personer med invandrabakgrund kring mental och missbrukarvård, öka förståelsen för vilka tjänster mental- och missbrukarvård

den erbjuder och varför.

Åtgärdsplan: Skapa infobladd riktat till invandrare (synligt och tydligt där de rör sig) samt erbjuda återkommande årliga infotillfällen.

Tidtabell: En arbetsgrupp utvecklar infobladet, det översätts och finns till hands 2020, gruppen planerar infotillfälle som börjar hållas hösten 2020. Temadagar skulle kunna hållas i skolorna.

SMÅBARNSFOSTRAN OCH FÖRSKOLAN

Utvecklingsmål: Behov av lågröskel och öppen verksamhet som för de barnfamiljer som inte är i den kommunala dagvården.

Åtgärdsplan: Öppen verksamhet för småbarnsfostern på olika ställen i kommunen som erbjuder familjer lågröskelverksamhet en dag i veckan per verksamhetsplats.

Tidtabell: Våren 2019: planera innehåll, ta reda på lämpliga utrymmen, personalens arbetsbilder, göra en kostnadskalkyl. Hösten 2019: budgetering. Våren och hösten 2020: verksamheten inleds.

Utvecklingsmål: Behov av material och information för handledning, rådgivning och förflyttningssituationer som är lättförståeligt och mångspråkigt.

Åtgärdsplan: En gemensam ”info-bank” för småbarnsfostern i Hangö och Raseborg där det skulle finnas informationsblad, olika anvisningar, blanketter och kundenkäter på olika språk.

Tidtabell: Våren 2019: Samarbetsmöte med invandrar-tjänsten och avdelningarna för småbarnsfostran i Hangö och Raseborg där man klargör angående behovet och beställer de översättningar som behövs.

Utvecklingsmål: Behövs mera kunskap och djupare förståelse om olika ämnen som olika former av traumatisering, generationsövergripande traumatisering (?), sekundär traumatisering, hur man förebygger radikaliser-ing, hur man förebygger kvinnlig omskärelse.

Åtgärdsplan: Gemensamma utbildningar för perso-nalen inom småbarnsfostran, förskolorna, skolorna, rådgivningarna och familjecentren.

Tidtabell: Våren 2019: planering av utbildningarna i samarbetet med invandartjänsten och Hangö stad.

Hösten 2019: förverkligande av utbildningarna.

GEMENSAMMA PROCESSER OCH BLANKETTER

Tidtabell: Kontinuerligt.

FPA

Utvecklingsmål: Utmaningar med invandrarklienterna att FPA inte alltid vet hurdan hjälp de får eller har fått från till exempel socialservicen på kommunerna.

Åtgärdsplan: Ett närmare samarbete mellan FPA och de socialhandledare och -arbetare som jobbar med in-vandrare. Samarbetet skulle kunna innefatta regelbundna möten mellan både kundhandledare och socialhandle-

dare samt på chefsnivå så att olika evenemang/infotill-fällen/lågtröskelverksamhet osv. kan planeras. Även låg tröskel att ta kontakt mellan FPA och kommunerna är en viktig del av att samarbetet blir bättre. Det kan vara till exempel genom att skicka en fråga med Skype till FPA:s kundhandledare eller att kundhandledaren kan ringa upp socialhandledaren i någon kunds ärende då det finns behov. Genom dessa kontakter och gemensamma eve-nemang blir klienten och FPA:s personal mer bekanta med varandra, varandras arbete och verksamhet. Då man förstår varandra bättre kan FPA också hjälpa kunderna bättre.

Tidtabell: Regelbundna samarbetsmöten från och med hösten 2019.

Utvecklingsmål: Invandrare känner inte till hur FPA:s stödsystem fungerar och kan inte självständigt sköta sina FPA ärenden.

Åtgärdsplan: För invandrarklienter kan FPA även ha större infotillfällen med allmän info om FPA:s förmåner, till exempel 1–2 gånger i året eller vid behov ännu oftare. Kundhandledare kan även vara med på lågtröskel verk-samhet (Kyrkslättmodell). FPA:s kundhandledare och kommunens socialhandledare är då på samma plats för att ge service till de gemensamma kunderna 1–2 gånger i månaden.

Även låg tröskel att ta kontakt mellan FPA och kommunerna är en viktig del av att samarbetet blir bättre. Det kan vara till exempel genom att skicka en fråga med

Skype till FPA:s kundhandledare eller att kundhandle-daren kan ringa upp socialhandledaren i någon kunds ärende då det finns behov. Genom dessa kontakter och gemensamma evenemang blir klienten och FPA:s personal mer bekanta med varandra, varandras arbete och verksamhet. Då man förstår varandra bättre kan FPA också hjälpa kunderna bättre.

Tidtabell: Info-tillfällen varje termin med start våren 2019.

4.

Källförteckning och viktiga länkar

HANGÖ STADS STRATEGI

www.hanko.fi/sv/information_om_hango/strategier
www.integration.fi

”LAG OM FRÄMJANDE AV INTEGRATION 1386/2010”

www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2010/20101386

MIGRATIONSVERKET

www.migri.fi

PAKOLAISTEN MIELENTERVEYDEN TUKEMINEN SUOMESSA: PALOMA-KÄSIKIRJA (ENDAST PÅ FINSKA)

www.julkari.fi/handle/10024/136193

STATISTIKCENTRALEN

www.stat.fi

RASEBORGS STADS STRATEGI 2018-2021

www.raseborg.fi/hem/forvaltning/stadgar-och-instruktioner/

VÄSTRA NYLANDS INVADRARTJÄNSTS HEMSIDA

<https://raseborg.fi/migrant>

5.

Bilagor

ARBETSGRUPPEN FÖR DET INTEGRATIONSFRÄMJANDE PROGRAMMET I RASEBORG OCH HANGÖ 2018

Ordförande **Karin Ljung-Häbert**
invandrarkoordinator, Västra Nylands invandartjänst

Sekreterare **Tiina Kinnunen**
invandrarhandledare, Västra Nylands invandartjänst

Barbro Westerholm-Doolan
socialarbetare, socialservice

Pirkko Fagerström
specialbarntädgårdslärare S2, småbarnspedagogik

Benjamin Ekström
chef för verkstadsverksamhet, sysselsättningsavdelningen

Maj-Britt Malmén
enhetschef förebyggande hälsovård, hälsovårdstjänster

Anna Packalen,
ungdomsledare, Fritidsavdelningen

Jukka Hautaviita
undervisningschef finska skolor, bildningsväsendet

Lotta Lerviks
t.f utvecklingschef, stadsutvecklingsavdelningen

Tanja Laurén
planerande lärare Raseborgs kulturinstitut, övrig utbildning

Päivi Andersson
socialhandledare, Hangö

Pamela Tasanko
sakkunnig, TE-byrån Nylands distrikt Raseborg

Edibe Mustafa
representant Invandrarrådet Raseborgs stad

Shakho Sadiq
representant Invandrarrådet Raseborgs stad

Axel Roselius
gruppchef, Fpa, Södra kundserviceenheten, Kyrklätt servicegrupp

VANLIGASTE SPRÅKEN I HANGÖ OCH RASEBORG

DE TIO VANLIGASTE SPRÅKGRUPPERNA I HANGÖ 31.12.2017:

Finska	4 470 personer
Svenska	3 644 personer
Estniska	91 personer
Ryska	66 personer
Kurdiska	36 personer
Thai	36 personer
Polska	22 personer
Arabiska	18 personer
Engelska	15 personer
Spanska	11 personer

DE TIO VANLIGASTE SPRÅKGRUPPERNA I RASEBORG 31.12.2017:

Svenska	18 020 personer
Finska	8 585 personer
Estniska	242 personer
Ryska	155 personer
Arabiska	133 personer
Kurdiska	125 personer
Engelska	72 personer
Thai	49 personer
Albanska	45 personer
Tyska	37 personer

